

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Arzu SATIR

TRABZON
Haziran, 2018

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ

Arzu SATIR

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Yüksek Lisans
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN

TRABZON
Haziran, 2018

KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

**Bu Çalışma jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 22 / 06 / 2018**

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Zühal Dinç ALTUN

.....

Üye : Prof. Dr. Cahit AKSU

.....

Üye : Prof. Dr. Sema SEVİNÇ

.....

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Prof. Dr. Nevzat YİĞİT
Enstitü Müdür V.**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Karadeniz Teknik Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Arzu SATIR
22/ 06 / 2018

ÖN SÖZ

Özel yetenekli çocuklara, okulları dışında özel eğitim veren kurumlar olarak adlandırılan Bilim ve Sanat Merkezlerinde; öğrencilere yetenekleri doğrultusunda proje ve etkinlik tabanlı eğitim verilmektedir. Ülkemizde sayıları gün geçtikçe artan ve kendini geliştirip yenileyen bu merkezler diğer okullara göre; gerek çalışma şartları, gerek plan ve program açısından farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle bu merkezlerde çalışan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerileri; öğretmen görüşleri ve uygulamaları açısından incelenmiş ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Bu çalışma süresince danışmanlığımı üstlenerek, gerek konunun belirlenmesinde, gerekse çalışmanın yürütülmesi sırasında engin bilgi ve deneyimlerinden sürekli yararlandığım değerli hocam, Dr. Öğr. Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN' a teşekkürlerimi bir borç bilirim. Çalışmamda katkıları olan BİLSEM öğretmenlerine ve yöneticilerine, desteklerini benden hiç esirgemeyen sevgili aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Arzu SATIR

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VII
ABSTRACT	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XII
1. GİRİŞ	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	5
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	5
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1. 4. Araştırmanın Varsayımları	6
1. 5. Tanımlar.....	6
2. LİTERATÜR TARAMASI	7
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	7
2. 1. 1. Zekâ/Yetenek nedir?.....	7
2. 1. 1. 1. Üstün Zekâ/ Üstün Yetenek (Özel Yetenek)	7
2. 1. 2. Zekâ Çeşitleri.....	8
2. 1. 3. Özel Yetenekli Öğrencilerin Özellikleri	8
2. 1. 3. 1. Özel Yetenekli Öğrencilerin Olumsuz Özellikleri	8
2. 1. 3. 2. Özel Yetenekli Çocukların Müzik Yeteneği Özellikleri	9
2. 1. 3. 2. 1. Müzik Eğitimi.....	9
2. 1. 3. 2. 2. Müzik Yeteneği Özellikleri	9
2. 1. 4. Özel Yeteneklilerin İhtiyaçları.....	9
2. 1. 5. Özel Eğitim	10
2. 1. 5. 1. Özel Yeteneklilerin Eğitimi	10
2. 1. 6. Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM'ler).....	10
2. 1. 6. 1. Bilim ve Sanat Merkezindeki (BİLSEM'deki) Programlar.....	11
2. 1. 7. Özel Yeteneklilere Eğitim Verecek Öğretmenler	12
2. 1. 7. 1. Özel Yetenekli Çocuklara Eğitim Verecek Öğretmenlerde Bulunması Gereken Özellikler	12

2. 1. 7. 2. Öğretmen Seçimi	13
2. 1. 8. Öğrenci Tanılama	14
2. 1. 9. Konu ile ilgili Yapılmış Çalışmalar	15
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu	17
3. YÖNTEM	18
3. 1. Araştırma Modeli	18
3. 2. Araştırma Grubu.....	19
3. 3. Verilerin Toplanması	20
3. 3. 1. Veri Toplama Araçları	20
3. 3. 2. Veri Toplama Süreci	21
3. 3. 2. 1. Verilerin Toplama Süreci ve Uygulama Akışı.....	21
3. 4. Verilerin Analizi	22
4. BULGULAR.....	23
4. 1. Katılımcıların Mesleki Durumları ile ilgili Bulgular	23
4.1.1. Katılımcıların Derslerinde Ağırlıklı Olarak Eğitimini Verdikleri Enstrümanlar	23
4.1.2. Katılımcıların BİLSEM Görev Tanımı	24
4.1.3. Katılımcıların Özel Yetenekli Çocukların Eğitilmesine Yönelik Aldıkları Eğitim Durumları	24
4.1.4. Katılımcıların BİLSEM 'i Tercih Etmeden Önce Kurum ve Verilen Eğitim Hakkında Bilgileri	25
4. 2. Sorunlar ve Çözüm Önerileri ile ilgili Bulgular	25
4. 2. 1. Öğrencilere İlişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	25
4. 2. 2. BİLSEM Yönergesine ilişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	31
4. 2. 3. BİLSEM Öğrenci Velilerine ilişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	34
4. 2. 4. Kurum idarecilerine ilişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	38
4. 2. 5. Öz Yeterlik ve Öz Güvene İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri	40
4. 2. 6. BİLSEM'de Görev Yapan Diğer Öğretmenlerle Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	42
4. 2. 7. BİLSEM'lerin Alt Yapı Eksikliklerine İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	43
4. 2. 8. Çalışma Saati ve Günlerine İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	45

5. TARTIŞMA	49
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	52
6. 1. Sonuçlar	52
6. 1. 1. Katılımcıların Yaşadıkları Sorunlar ile İlgili Sonuçlar	52
6. 1. 2. Katılımcıların Yaşadıkları Sorunlara Karşı Geliştirdikleri Çözüm Önerileri ile İlgili Sonuçlar	53
6. 2. Öneriler	55
6. 2. 1. Araştırmanın Sonuçlarına Dayalı Öneriler	55
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	56
7. KAYNAKLAR	57
8. EKLER	61
9. ÖZGEÇMİŞ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ	66

ÖZET

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Eğitimin her kademesinde bireysel farklılıklara sahip öğrencilerin bulunduğu bilinen bir gerçektir. Öğrenciler genetik yapı, hazır bulunuşluk, ilgi, zekâ türleri, öğrenme stilleri ve yetenekleri gibi birçok açıdan birbirlerinden farklılık gösterirler. Bu farklılıklar öğrencilerde özel eğitime ihtiyaç duyulmasına neden olabilmektedir. Özel eğitim kapsamında birçok engel gruplarındaki öğrencilere eğitim öğretim olanakları tanındığı gibi özel yetenekli öğrenciler de bu kapsamda ele alınabilir. Özellikle özel yetenekli öğrenciler diğer akranlarından farklılık gösterdikleri için bu öğrencilerin eğitimi içinde özel uygulamalar yapılmaktadır. Dünya'da olduğu gibi Türkiye' de de bu öğrencilerin eğitiminin daha etkin ortamlarda yürütülmesi için Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) kurulmuştur. BİLSEM'lerin temel amacı özel yetenekli öğrencilere formal eğitimlerinin yanında kendi ilgi, yetenek ve kabiliyetleri doğrultusunda ek eğitimler sunmaktır. Bu kurumlarda, özellikle bilim ve sanat alanında diğer öğrencilere göre farklılıkları tespit edilen bireylere standart müfredatın dışında kişiye özgü yöntem ve tekniklerle yeteneklerini geliştirmeye yönelik öğretim faaliyetleri yürütülmektedir. Bu nedenle bu okullarda görev yapan öğretmenlere önemli roller düşmektedir. Standart bir müfredatı bulunmayan BİLSEM'lerde görev yapan öğretmenlerin daha yaratıcı ve öğretimi farklılaştırabilen öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanabilmesi beklenmektedir. Ancak her kurumda olduğu gibi bu kurumlarda görev yapan öğretmenlerin de çeşitli sorunlarla karşılaşacakları muhtemeldir.

Bu kapsamda bu araştırma, BİLSEM'lerde öğrenim gören öğrencilere eğitim veren müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları tespit etmeyi ve bu sorunlara getirilen çözüm önerilerini öğretmen görüşleri açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada ayrıca müzik öğretmelerinin eğitim faaliyetlerini nasıl yürüttükleri, mevzuat, aile, öğrenci, zaman, alt yapı, diğer öğretmenlerle işbirliği gibi çeşitli faktörler açısından karşılaştıkları sorunlar derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırma, 2014-2015 eğitim öğretim yılında BİLSEM'lerde görev yapmakta olan ve çalışmaya gönüllülük esasına göre katılan 25 müzik öğretmeni ile yürütülmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Elde edilen nitel veriler temel düzey ve içerik analizi tekniklerine tabi tutularak analiz edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda katılımcı BİLSEM öğretmenlerinin çalıştıkları kurumlarda, bahsedilen değişkenler açısından pek çok sorunla karşı karşıya kaldıkları tespit edilmiştir.

Katılımcıların derslerinde en çok piyano eğitimi verdikleri, çoğunlukla BİLSEM'de kadrolu öğretmen oldukları, özel yetenekli çocuklara yönelik eğitim alan öğretmen sayısının daha çok olduğu, çoğunun BİLSEM'de verilen eğitim hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Ayrıca katılımcılar öğrenciler ile grup çalışmalarında enstrüman eğitiminin zorluğu, öğrencilerin ilgi, istek ve motivasyon eksikliği ile dersi önemsememeleri, öğrenci devamsızlığı, öğrencilerin bireysel farklılıkları, BİLSEM yönergesinde örnek planın olmaması ve içeriğin belirsizliği, velilerin BİLSEM'i dersane (kurs) gibi görmesi ve önemsememesi, kurum idarecilerinin kendi isteklerine göre program yapması, özel yetenekli ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere yönelik pedagojik ve teknolojik bilgi eksikliklerinin oluşu, BİLSEM'lerde dersliklerin yetersizliği, kaynak-materyal eksikliği ve derslerin geç saatlerde bitişi gibi sorunları dile getirmişlerdir.

Araştırmada, katılımcıların bu sorunlara çözümler getirmek adına kendilerince birçok strateji ve yöntem geliştirdikleri bulgusuna erişilmiştir. Araştırmanın sonunda müzik öğretmenlerinin BİLSEM'lerdeki görevlerini daha etkili ve kaliteli yapabilmelerine yönelik çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: BİLSEM, Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmen Görüşleri, Özel Yetenek

ABSTRACT

Problems of Music Teachers Working in Science and Art Centers and Suggestions

It is a known fact that there are students with individual differences at every level of education. Students differ from each other in many ways, such as genetic structure, readiness, interest, types of intelligence, learning styles and abilities. These differences can lead to the need for special education in students. Within the scope of special education, as well as providing educational opportunities to students in many disability groups, gifted students can be considered within this scope. Particularly, gifted students differ from their peers, so special applications are being made to train these students. As in other countries, Science and Art Centres in a more efficient environment for the conduct of training these students in Turkey (BİLSEM) was founded. The main aim of the BİLSEMs is to provide extra-curricular education to gifted students in addition to their formal education in line with their own interests and abilities. These institutions carry out teaching activities aimed at improving their talents with methods and techniques unique to the person other than the standard curriculum, especially for those individuals whose differences are determined according to other students in the field of science and art. For this reason, teachers play an important role in these schools. Teachers working in BİLSEMs are expected to benefit from teaching methods and techniques that are more creative and can differentiate their teaching. However, as in every institution, it is likely that teachers who work in these institutions will encounter various problems.

In this context, this research aims to determine the problems encountered by music teachers who are teaching to BİLSEM students and to examine the suggestions for solution to these problems in terms of teacher opinions. The research also tried to examine in depth the problems that music education faced in terms of various factors such as how they conducted educational activities, legislation, family, student, time, infrastructure, cooperation with other teachers. Qualitative research approach has been adopted in the study. The research was carried out with 25 music teachers who works in BİLSEMs during the academic year of 2014-2015 and participated in the study voluntarily. A semi-structured interview form developed by the researcher was used as data collection tool in the study. The qualitative data obtained were analysed by applying basic level and content analysis techniques.

As a result of the research, participant BİLSEM teachers were found to be faced with many problems in terms of the mentioned variables in their institutions.

It was determined that participants gave piano education in their lessons most, they were mostly permanent teachers at BILSEM, the number of teachers trained for special talented children was higher and most of them didn't not have enough knowledge about the education given in BILSEM.

Also, the participants expressed some problems such as difficulty of instrument training in group work with students, students' disregard of lessons with lack of interest, desire and motivation, absenteeism of students, individual differences of students, the lack of a sample plan in the BILSEM direction and the uncertainty of the contents, regard of BILSEM as a classroom (course) by parents and its disregard, making programs of administrators according to their wishes, lack of pedagogical and technological knowledge for individuals who are specially talented and need special education, inadequacy of classrooms in BILSEM, lack of source-material and ending of lessons in late hours.

In the research, it was found that participants developed many strategies and methods to solve these problems. The research has found that teachers have developed many strategies and methods to solve these problems. At the end of the research, various suggestions have been made for the music teachers to make their tasks in BILSEMs more effective and high quality.

Keywords: BILSEM, Music Education, Opinions Of Music Teacher, Special Ability.

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler	20
2.	Katılımcıların Derslerinde Eğitimini Verdikleri Enstrümanlar	23
3.	Katılımcıların BİLSEM Görev Tanımlarına İlişkin Görüşleri.....	24
4.	Katılımcıların Özel Yetenekli Çocukların Eğitimi Hakkında Eğitim Alıp Almadıklarına İlişkin Görüşler.....	24
5.	Katılımcıların BİLSEM'i Tercih Etmeden Önce Kurum ve Verilen Eğitim Hakkında Bilgi Sahibi Olup Olmadıklarına İlişkin Görüşler.....	25
6.	Katılımcıların Öğrenci Kaynaklı Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	26
7.	Katılımcıların BİLSEM Yönergesine Ait Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler	31
8.	Katılımcıların BİLSEM Yönergesine Ait Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	32
9.	Katılımcıların Veli Kaynaklı Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına Dair Görüşler	34
10.	Katılımcıların Veli Kaynaklı Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	35
11.	Kurum İdarecileri İle Sorun Yaşanıp Yaşanmadığına İlişkin Görüşler	38
12.	Kurum İdarecileri İle Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	38
13.	Katılımcıların Öz Yeterlik Ve Öz Güvene Dayalı Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler	40
14.	Öz Yeterlik ve Öz güvene Dayalı Sorunlar ve Çözüm Önerileri	40
15.	Katılımcıların BİLSEM'de Görev Yapan Diğer Öğretmenlerle Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler.....	42
16.	BİLSEM'lerde Alt Yapı Eksikliğinden Kaynaklı Sorun Yaşanıp Yaşanmadığına İlişkin Görüşler.....	43

17.	BİLSEM'lerde Alt Yapı Eksikliğinden Kaynaklı Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	43
18.	Katılımcıların Çalışma Saati ve Günlerine İlişkin Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler	45
19.	Çalışma Saati ve Gününe İlişkin Yaşanan Sorunlar	46

KISALTMALAR LİSTESİ

- BEP** : Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
- BİLSEM**: Bilim ve Sanat Merkezi
- Merkez** : Bilim ve Sanat Merkezi
- BYF** : Bireysel Yetenekleri Fark Ettirici
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- MEM** : Milli Eğitim Müdürlüğü
- MYK** : Merkez Yürütme Kurulu
- ÖYG** : Özel Yetenekleri Geliştirici
- Ö1** : Öğretmen (Ö1,Ö2,Ö3 vb.), katılımcı

1. GİRİŞ

Dünyanın yaradılışından günümüze kadar tarih sahnesinde birçok toplum yer almıştır. Birlikte yaşayan toplumlar problemler karşısında ortak çözümler üretmeye çalışmışlardır. Hintli, Çinli, Grek, Arap ve Batılı bazı medeniyetler kendi çağında diğer toplumları etkilemiş ve değerlerini sonraki çağlara taşımışlardır. Kendi medeniyetlerini güçlü tutamayan bazı toplumlar ise tarih sahnesinden silinmiştir. Köklü medeniyetler incelendiğinde kendi özgün eğitim sistemleri içinde birçok lider, bilim adamı ve sanatçılar gibi eşsiz bireyler yetiştirmişlerdir (Şahin, 2004; Yıldız, 2010). Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşan toplumlar beyin gücünü etkili kullanmış ve toplumda nitelikli insan gücü potansiyeli keşfetmişlerdir (Summak ve Çelik-Şahin, 2014). Potansiyeli ortaya çıkarılan bu nitelikli insanlar buldukları toplumların ekonomik, siyasi, askeri gibi birçok alandaki gelişmelerine öncülük etmişlerdir. Ülkenin çeşitli alanlarında karar alma noktalarına kadar yükselen bu nitelikli insanların da çoğunlukla üstün yetenekli oldukları gözlenmiştir (Kulaksızoğlu, 2004).

Silverman (2010) özel yeteneği “normlardan nitelik olarak farklılaştığını hissetme, bunun farkına varma ve güdüsel olarak yaratıcılıkta yoğun bir birleşimin artışı, ileri düzeyde bilişsel yeteneklerde eşzamanlı olmayan gelişim” olarak tanımlamaktadır (Silverman, 2010’dan akt., Karakuş, 2014, s. 348).

Yaklaşık olarak toplumun % 2’sini oluşturan özel yetenekliler (URL-1, 2013) erken yaşta çeşitli tekniklerle tanılandıklarında; gelişimleri hızlandırılarak her toplumda katkıları en iyi şekilde sağlanabilmelidir (Akarsu, 2004a).

“Özel yetenekli birey: Yaşlarına göre daha hızlı öğrenen; yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey”, dir (MEB, 2016, s. 450). Ancak literatürde “Üstün yetenekli çocuk kimdir?” sorusuna ortak bir cevap olmadığı görülmüştür. Bazı kaynaklarda üstün yetenekten, bazılarında ise üstün zekâdan bahsedildiği görülmektedir (Alkan, 2013). Zekâ kavramı, psikoloji ve eğitim alanlarında çok fazla incelenen konu olmuştur. Fakat bugüne kadar zekâ ile ilgili bir tanımda ortak bir fikir oluşturulamadığı görülmüştür (Leana -Taşcılar ve Cinan, 2014).

Ersoy ve Avcı (2004), Üstün zekâ ve üstün yetenek kavramının farklı bir şekilde düşünülmediğini, üstün yeteneğin içerisinde üstün zekânın da düşünülmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

“15 Ocak 2013 tarihinde Bilim ve Teknoloji Yüksek kurulunca (BTYK) yayınlanan strateji ve uygulama planı’ nda aynı kavrama karşılık gelmek üzere daha az kategorize edici olarak “özel yetenek” kavramı tercih edilmiştir” (URL-2, 2013).

Bazı kaynaklarda halen üstün yetenek kavramının kullanıldığı görülsede, bu araştırmada “özel yetenek” kavramı tercih edilmiştir.

Alan yazın incelendiğinde özel yetenek konusunda benzer tanımlar görülmüştür. Davis ve Rimm (2004) ile Kirk ve Gallagher (1989)’a göre; özel yetenekli çocuklar; sıra dışı orijinal düşünebilen, liderlik kapasiteleri ve sanat yönü güçlü, ayrıca entelektüel becerileri ile ilgili alanlarda yüksek performans gösteren çocuklar olduğunu belirtmişlerdir.

Çağlar (2004a) yaptığı çalışmada özel yetenekli çocukların; bedensel, zihinsel, kişilik, sosyal ve mesleki yönünden normallere göre farklı ve üstün özelliklere sahip olduğunu belirtmiştir.

Özel yetenekli çocuklarda görülebilen özellikler tüm çocuklarda belli ölçülerde gözlenebilen özelliklerdir. Bireyin özel yetenekli olabilmesi için bu özelliklerden çoğunun ilgili yaş grubunun gösterdiği ölçülerin üstünde bir seviyede olması gerekmektedir (Akarsu, 2004a). Ayrıca literatürde özel yeteneklilerin ayırt edici özellikleri; gelişimin her alanında kendi akranlarından ileri olma, öğrenmeyi ve bilgiyi sürekli isteme, merak, kelime dağarcığının fazla olması, çabuk algılama, kavrama ve bellekte tutma, genelleme ve soyutlama yaparak elindeki bilgiyi başka alanlara aktarma, farklı problem çözme ve öğrenme stratejileri kullanma, ilgisiz gibi görünen işlemlerle ilgi kurma, yaratıcılık, tek başına çalışma isteği, kararlı olma, başkalarının duygu, düşünce gibi ihtiyaçlarını önemseme, kendini açıkça anlatma, esprili olma, öz eleştiri yapma vb. şeklinde bahsedilmiştir (URL-3, 2004).

Özel yeteneklilerin yaşamları boyunca topluma ve kendilerine daha iyi yönde katkı sağlayabilmeleri için normal eğitim programlarının dışında eğitime ihtiyaç duyarlar (Altun ve Yazıcı, 2012). Bu çocukların bir kısmı ailesinin sunduğu imkânlarla hem sanatsal hem de zihinsel yönde gelişim ihtiyacını karşılarken, bir kısmı ise bu imkânı bulamamaktadır. Bu nedenle özel yetenekli çocuklara özel eğitim imkânı sunulmalıdır (Gökdere ve Çepni, 2004).

Kontaş (2012)’ a göre; öğretimdeki amaç, öğrencinin gelişimi doğrultusunda olması ve dikkate alınması gerektiğidir. Böylece özel yetenekli çocukların potansiyellerini en iyi şekilde kullanıp geliştirmeleri için ortam oluşturulmalıdır (Kontaş, 2012). Ayrıca güçlendirilmiş bir eğitim ile çocuğun gelişimine de katkı sağlanmalıdır. Akranlarına göre farklı olduğu kabul edilerek, ilgilendiği alanlarda yeni öğretim yöntemleri de kullanarak ona göre programlar sunulmalı ve özel eğitim gereksinimleri karşılanmalıdır (Malkoç, 2004).

Öğrencinin kendini iyi ifade edebilmesi, kendine olan güven duygusunun oluşması için sanat eğitimi önemli bir yer teşkil eder (Uluocak ve Tufan, 2011). Örneğin müzik alanına devam edecek öğrencinin kendisine uygun, zengin bir program doğrultusunda eğitim alması sağlanıp, potansiyelinin en üst seviyeye çıkarılması gereklidir. Ayrıca bireysel ve grup çalışmalarına da eğitim programlarında önem verilmelidir (Malkoç, 2004).

Özel yetenekli bireylerin eğitimleri için ilk model “Özel Okulda Eğitim” modelidir. Osmanlı’da uygulanmış ve başarılı olan bu sistemi ilk olarak I. Murat Bursa’da Saray da başlatmıştır (1360-1389). II. Murat Edirne’de Saray Şehzade Okulu açmış ve II. Mehmet ilk öğrencilerinden olmuştur. Bu okul daha sonra Fatih Sultan Mehmet’in kuracağı Enderun Okulunun başlangıcı olmuştur. Özel yetenekli olduğu belirlenen çocuklar bu okullarda ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda eğitime alınmıştır. Bu eğitimde müzik, resim gibi sanat dalları ile askerlik, saray hizmetleri gibi alanlarda eğitim almaları sağlanmıştır. Ayrıca ders verecek öğretmenlerde dikkatli ve titiz çalışmalar sonucunda seçilmişlerdir (Çağlar, 2004b).

Milletlerin, eğitim anlayışları ve modelleri tarihte her zaman değişmiş ancak özel yeteneklilerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesi düşüncesi değişmemiştir. Enderunlardan bugüne dek özel yetenekli öğrencilerin eğitimi her toplum için farklı olsa da her zaman önem arz etmiştir (Yıldız, 2010). Gelişmiş ülkeler, küçük yaşlarda tanılanan özel çocukları birçok alanda en iyi yerlere getirmeye çalışarak, onları kazanma yoluna gitmiştir. Böylece farklı alanlara yönlendirilen bu bireylere geleceğin teslim edilebilmesi düşüncesi ile ülkenin güçlü adımlarla ilerlemesine fırsat verilmektedir (Okur ve Özsoy, 2013).

Bazı batı ülkelerinin eğitim sistemlerinde, özel yeteneklileri genel eğitimde farklı model ve çeşitli yaklaşımlarla tanıma yoluna gitmiştir (Akarsu, 2004a). Dünyanın en gelişmiş ülkesi olarak bilinen Amerika’da ise, özel yetenekli kabul edilmiş çocuklara uygun birden fazla okul bulunmaktadır. Bu okullardan bazıları;

“Colorado eyaletindeki Mackintosh Academi Okulu, Minnesota eyaletindeki Minnetonka Devlet Okulu ve Bloomington Devlet Okulu, Missouri eyaletindeki Alpha Üstün Yetenekliler Okulu, Virginia eyaletindeki Mary Baldwin Koleji ve Nevada eyaletindeki Davidson Academi Okulu sadece seçilerek alınan olağanüstü üstün yetenekli (exceptionally gifted) ve dâhi seviyesinde üstün yetenekli (profoundly gifted) öğrencilere eğitim vermektedir” (Bakioğlu ve Levent, 2013, s. 37).

Ülkemizin gelişimi açısından bakıldığında özel yetenekli bireylerin potansiyellerinin en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bireylerin alacakları eğitim dikkate alınmadığında ülkemizin geleceği tehlikeye girebilir. Bu nedenle, en iyi sistemin oluşturulması için var olan uygulamalar incelenerek stratejiler oluşturulmalıdır. Dolayısıyla,

ülkemizde mevcut uygulamaların ve sunulan önerilerin incelenerek doğru modelin oluşturulması gerekmektedir (Bakioğlu ve Levent, 2013).

Ülkemizde 1962 yılında özel yetenekli çocuklar için ortaokullarda özel sınıflar oluşturulmuş, fakat bazı olumsuzluklar nedeni ile bu uygulama kısa sürmüştür. 1990'lı yılların başında, özel yetenekli öğrencilerin eğitimi konusundaki çalışmalar, tekrar gündeme gelmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı batı modellerindeki devlet okulları sistemi yerine, zenginleştirici etkinlikler ile özel yetenekli bireylerin ihtiyaçlarını hem bilim, hem de sanat yönünden eğitim verecek merkezler kurmak için çalışmalar düzenlemiştir (Akarsu, 2004b). MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri bünyesinde 1993 yılında Üstün Yetenekliler Şube Müdürlüğü, şimdiki adı ile Özel Yeteneklilerin Eğitimi Şube Müdürlüğü'nü açmıştır. Bu müdürlüğe bağlı, BİLSEM'ler kurulmuştur (Yıldız, 2010). Bu merkezlerde; Özel yetenekli öğrenciler örgün eğitim kurumlarında eğitimlerine devam etmekte, örgün eğitimin dışında kalan zamanlarda BİLSEM'lerden destek eğitimi almaktadırlar. Özel yetenekli öğrenciler BİLSEM'lerde sırasıyla, uyum, destek eğitimi, bireysel yetenekleri fark ettirme (BYF), özel yetenekleri geliştirme (ÖYG) ve proje üretimi/yönetimi programlarına devam ederler (MEB, 2016).

Özel yetenekli öğrencilerin alacakları eğitim programları ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde olması için, nitelikli bir eğitim kadrosuna gerek duyulmaktadır (Summak ve Çelik-Şahin, 2014). Durum Tespiti Komisyonu Ön Raporu'nda "...bu eğitim kadrosunu oluşturan öğretmenler, üstün yetenekli/ zekâlı öğrenciler için amaç belirlerler, değerlerin oluşumuna yardım eder, öğretim yöntemi ya da stratejiler seçer ve belki de en önemlisi öğrencilere örnek modeller ortaya koyarlar" (Davaslıgil vd., 2004, s. 82).

Gökdere ve Çepni (2005) ülkemizde özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim çalışmaları başlamış olmasına rağmen, bu doğrultuda öğretmenlere verilen eğitimler önemsenmediği için, yetişen öğretmen adayları yetersiz donanımlarla mezun olmaktadır.

Sak (2011) yapmış olduğu çalışmasında; özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde Türkiye'nin nitel ve nicel yetersizliklerinin olduğunu bildirmiştir. Ayrıca özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde yer alan kadroların uzmanlık özelliğine sahip olmadığını da belirtmiştir.

Yukarıda belirtilen durumlar doğrultusunda bu çalışma ileride alana özgü yapılacak araştırmalara ışık tutması, BİLSEM'lerde görev yapan müzik öğretmenlerine destek ve örnek olması açısından önem arz etmektedir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı özel yetenekli öğrencilere eğitim veren BİLSEM'lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin, öğretim süreçlerinde yaşadıkları sorunları ve bu sorunlara nasıl çözüm önerileri getirdiklerini tespit etmektir.

Problem Cümlesi;

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı BİLSEM'lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin yaşadıkları genel sorunlar ve bu sorunlara getirdikleri çözüm önerileri nelerdir?

Alt Problemler

1. Müzik öğretmenlerinin derslerinde ağırlıklı olarak öğrettikleri enstrümanlar nelerdir?
2. Müzik öğretmenlerinin BİLSEM görev tanımı nedir?
3. Müzik öğretmenlerinin özel yetenekli çocuklar hakkında eğitimi var mıdır?
4. Müzik öğretmenlerinin BİLSEM'den önce kurum ve verilen eğitim hakkında bilgileri var mıdır?
5. Müzik öğretmenlerinin öğrencilerle ilgili yaşadığı sorunlar var mıdır? Çözüm önerileri nelerdir?
6. Müzik öğretmenlerinin BİLSEM yönergesi ile ilgili yaşadığı sorunlar var mıdır? Çözüm önerileri nelerdir?
7. Müzik öğretmenlerinin veliler ile yaşadığı sorunlar var mıdır? Çözüm önerileri nelerdir?
8. BİLSEM'deki müzik öğretmenleri idareciler ile ilgili sorunlar yaşıyor mu? Çözüm önerileri nelerdir?
9. Müzik öğretmenleri öz yeterlik ve öz güvenlerine dayalı sorunlar yaşıyor mu? Çözüm önerileri nelerdir?
10. Müzik öğretmenleri BİLSEM'deki diğer öğretmenlere ile sorun yaşıyor mu? Çözüm önerileri nelerdir?
11. Müzik öğretmenleri okulun alt yapısı ile ilgili sorunlar yaşıyor mu? Çözüm önerileri nelerdir?
12. Müzik öğretmenleri okul çalışma saatleri ve günleri ile ilgili sorunlar yaşıyor mu? Çözüm önerileri nelerdir?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

BİLSEM'lerdeki müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar öğretmenler tarafından sıklıkla çalıştaylarda ya da toplantılarda dile getirilmiş olmasına ve BİLSEM'ler hakkında farklı konularda çalışmalara rastlanmasına rağmen (yönetici ve öğretmenler ile ilgili

sorunlar ve çözüm önerileri vb.) literatürde bu konuyla ilgili yayımlanmış benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle yapılan bu çalışma, hem araştırmacılara hem de BİLSEM'de görev alan öğretmenlere ışık tutması bakımından önem taşımaktadır.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırmada elde edilen bulgular 2014-2015 eğitim-öğretim yılı içinde elde edilmiştir. Çalışmanın yürütüldüğü tarihlerde BİLSEM yönergesinde iki kez değişiklik yapıldığı için araştırmada bahsedilen ilgili sorunlar ve çözümleri sadece bu dönemde yaşananlarla sınırlıdır.
2. Örneklem yukarıda belirtilen eğitim-öğretim yılında görev yapan 25 BİLSEM müzik öğretmenin görüş ve önerileri ile sınırlıdır.
3. Çalışmanın yürütüldüğü tarihlerde BİLSEM öğrenci tanılama ve öğretmen seçme kriterlerin de değişiklik yapılmıştır. Bu nedenle çalışma yine bu düzenlemelerle sınırlıdır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

1. Kullanılan görüşme formunun çalışmanın yöntemine ve amacına uygun olduğu varsayılmıştır.
2. BİLSEM'de çalışan müzik öğretmenlerinin mülakat sorularına samimi ve içten cevap verdikleri ve doğru beyanda buldukları varsayılmıştır.

1. 5. Tanımlar

Bilim ve Sanat Merkezi: "Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarına devam eden özel yetenekli çocukların örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerinin yanı sıra, yetenek alanlarına uygun destek eğitim almalarını sağlamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak açılan resmi kurumlardır" (URL-1, 2013).

Birim: Bilim ve Sanat Merkezleri bünyesinde bulunan ana ve destek eğitim birimleri

Yönerge: Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesi ortaya konulmaya çalışılmış, araştırmayla ilgili olan zeka/yetenek, üstün zeka/özel yetenek, BİLSEM'ler ve amaçları, BİLSEM öğretmenleri ve alanda yapılmış çalışmalar, literatür taranarak açıklanmaya çalışılmıştır.

2. 1. 1. Zekâ/Yetenek Nedir

Alan yazın tarandığında zekâ ve yetenek kavramlarının benzer tanımlarına rastlanmaktadır. Örneğin; Türk Dil Kurumu sözlüğünde: Zekâ; “Olayları bağımsız olarak düşünebilme, yeni durumlara başarıyla uyabilme, eylem ve tutumları belli bir düşünce ya da erek çevresinde toplayabilme yeteneği”. Yetenek ise; “Herhangi bir şeyi öğrenmek, bir işi yapmak ve tamamlamak ya da bir duruma başarıyla uymak konusunda organizmada bulunan ve doğuştan gelen güç” anlamında ifade edilmiştir (URL-4, 2018).

2. 1. 1. 1. Üstün Zekâ / Üstün Yetenek (Özel Yetenek)

Yabancı literatür incelendiğinde yetenek kelimesi “Gifted and talented” olarak kullanılmaktadır. “Gifted” kelimesi Tanrı'nın bir armağan bahsettiği kişi, “Talented” ise; bir marifeti, hüneri bulunan kişi anlamı taşır. Özellikle İngiltere’de bu sözcüklerin ikisini de kapsayan “Ability” sözcüğü eğitim ve bilim alanlarında daha çok kullanılmaktadır (Akarsu, 2004a).

Alan yazında “Üstün zekâ” ve “üstün yetenek” kavramları farklı tanımlarla karşımıza çıkmaktadır. Üstün zekâ; “herhangi bir yetenek alanında, üstün zihinsel performans gösteren doğuştan gelen kalıtsal bir durumdur. Üstün yetenek ise; var olan kapasiteyi en az bir alanda sistemli bir şekilde geliştirerek ortaya çıkmasıdır. Bu nedenle üstün zekânın doğuştan, özel yeteneğin ise; var olan kapasitenin doğuştan itibaren geliştirilebilmesidir” (Sak, 2012).

Amerika Birleşik Devletlerinde 1972 yılında bildirilen Marland raporunda, üstün zekâlı veya üstün yetenekli çocuklar profesyonel kişilerce belirlenmiş olan, hem kendilerine hem de topluma en iyi şekilde katkı sağlayabilmeleri için, farklılaştırılmış eğitim programlarına ihtiyaç duyan çocuklar şeklinde tanımlanmıştır (Doğan ve Aslan, 2009).

2. 1. 2. Zekâ Çeşitleri

Gardner geliştirdiği çoklu zekâ modeli adı altında sekiz tür zeka sıralamıştır. Bu zekâ alanları “Sözel/dil zekâ, mantık/matematik zekâ, mekânsal (şekil uzay) zekâ, müzik/ritm zekâ bedensel zekâ, kişilerarası zekâ, kişisel/içsel zekâ, doğa zekâsı” şeklindedir (URL-1, s. 39-40). Bu zekâ türlerinden biri olan müzikal zekâda, sesleri ayırt edebilme, ritim duygusu, doku tınlama duyarlılığı, melodiye doğru duyabilme ve söyleyebilme, beste yapabilme gibi becerilerin en üst düzeyde gözlenebildiğini ifade etmiştir (Gardner, 1999’ dan akt., Akarsu, 2004, s. 133).

2. 1. 3. Özel Yetenekli Öğrencilerin Özellikleri

Özkan (2013) çalışmasında özel yeteneklilere ait özellikleri 4 temel başlıkta ifade etmiştir. Bunlar;

- “1. İleri düzeyde zihinsel yetenek.
2. Çeşitli alanlarda özel yetenek.
3. Duyarlılık ve yaratıcılık
4. Yoğun motivasyon” (URL-5, 2013).

Çağlar (2004c) üstün zihin yeteneği gösteren çocuklar ifadesini kullanmış ve belirgin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

1. Kolay ve çabuk öğrenir.
2. Pratik bilgiyi daha çok kullanır.
3. Genelleme yapar, açık düşünür. Hazır cevaptır.
4. Bilgiler arasında ilişkileri kolayca bulur.
5. Anlamı çabuk kavrar. Problemleri kolayca çözer.
6. İyi bir hafızaya sahiptir.
7. Yaşlarına göre daha çok bilgi sahibidirler.
8. Kelime dağarcığı geniştir. İleri düzeyde kitapları okur.
9. Ana dilini iyi kullanır. Konuşması akıcıdır
10. Öğrenmeye açıktır.
11. Kendilerine has çalışma stilleri vardır.
13. Farklı etkinlikler ve buluşları vardır.

2. 1. 3. 1. Özel Yetenekli Öğrencilerin Olumsuz Özellikleri

Özel yetenekli çocukların bir kısmının hayatlarında yüksek başarı gösteremedikleri de bilinmektedir (Akarsu, 2004a). Bu öğrenciler sınıflarında bazı derslerde içeriğin onlara basit gelmesi yüzünden sıkılıp huzursuzluk yapabilmektedirler (Gökdere ve Çepni, 2004).

Ersoy ve Avcı (2004)'ya göre; özel yetenekli çocukların ihtiyaçlarına uygun eğitim ortamları oluşturulamazsa yeteneklerini geliştiremezler. Aynı zamanda öğrenme isteklerini kaybedip içlerine kapanabilirler. Bu nedenle eğitim ortamları da bütün bunlar göz önünde bulundurularak düzenlenmelidir

2. 1. 3. 2. Özel Yetenekli Çocukların Müzik Yeteneği Özellikleri

2. 1. 3. 2. 1. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi, bireye çeşitli müziksel davranışlar edindirme, amaçlı olarak müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir. Bu süreç içerisinde, bireyin müziksel yönü ele alınır ve amaca göre şekillenir (Uçan, 1993). Buna göre önce müzik yeteneği nedir ve hangi özellikleri içinde barındırır bunu irdelemek gerekir.

2. 1. 3. 2. 2. Müzik Yeteneği Özellikleri

Müziksel açıdan düşünüldüğünde; nota yazımında çabukturlar, notalarla- nüanslar arasında kolayca etkileşim sağlarlar, ritim duyguları fazlaca gelişmiştir, melodileri duyarlar ve kolayca tekrarlarlar, seslendirilen eserlerde bestecilerin kişisel özellikleri ve yaşadığı dönemleri kıyaslar ve hissettirir, bir esere ait detayları bilirler, çeşitli enstrümanlar için eserler yazabilirler ve enstrümanlarını en iyi şekilde çalarlar, vücut dillerini iyi kullanırlar, güçlü bir konsantrasyona sahiptirler, çabuk kavrar ilerler ve daha önde olurlar, müziksel gereksinimlerinde idealleri vardır, orijinal besteler yapabilirler, müzik ile diğer sanat dalları arasında çeşitli bağlar kurar ve müzik etkinliklerine katılmak isterler. Bu nedenle özel yetenekli bu çocukların müzik yeteneklerinin anlaşılabilmesi için verilecek müzik eğitimi programının en iyi şekilde planlanması gereklidir (Malkoç, 2004).

2. 1. 4. Özel Yeteneklilerin İhtiyaçları

Her çocuğun farklı ihtiyaçları olabilir. Bu nedenle özel yetenekli çocuklarında kendilerine özgü ihtiyaçları bulunmaktadır. Örneğin; buldukları ortamda sosyal açıdan desteklenmeye ihtiyaç duyarlar. Kendi zekâları ile diğer çocukların zekâları karşılaştığı zaman bunu hissederler ve kendi zekâ düzeyinde olan akranları ile aynı okulda eğitim almak isterler (Dağlıoğlu, 2004). Ülkemizde özel yetenekli çocuklar Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı "Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü" içerisinde "Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı"nda yer almaktadır (URL-6, 2017). Bu birim bu çocukların eğitimleri ile ilgili gerekli düzenleme ve çalışmaları yürütmektedir. White (2008)'e göre; yetenekli öğrencilerin gelişmesi ve desteklenmesine geniş çapta fikirlere

ihtiyaç vardır. Ayrıca, özel eğitim öğrencilerinin eğitiminde okul dışı ek çalışmalarla desteklenmesi gereklidir. Üstün yetenekli öğrencilerin sosyo-ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ebeveynler için eğitim hizmetlerinin kurulmasına ihtiyaç vardır (White, 2008' den akt., Laznibatova, 2017, s. 641)

2. 1. 5. Özel Eğitim

Özel eğitim, gelişim açısından eğitim hizmetleri ile karşılanamayan çocuklara yönelik verilen eğitim olarak tanımlanabilir (Enç, 2004). Bazı Özel yetenekli çocuklar sanat ve zihinsel alanlardaki gelişimlerinin ailelerinin imkânları doğrultusunda gidermeye çalışırken bazıları ise imkân kısıtlılığı nedeni ile kendilerini geliştirememektedirler. Ayrıca aile çocuğunun üstün yetenekli olup olmadığını da bilemeyebilir. Bu nedenle özel yetenekli çocuklara özel eğitim imkânı verilmelidir (Gökdere ve Çepni, 2004).

2. 1. 5. 1. Özel Yeteneklilerin Eğitimi

Ülkemizde özel yeteneklilere yönelik çalışmaların yakın bir dönemde hız kazanmaya başlaması ile onlara en uygun çalışma ortamı sunularak, bu çocukların kendilerine, topluma ve ülkemize faydalı olabilecek birer bilim insanı ve sanatkâr olması yönünde kazanma yoluna gidilmiştir (Camcı, 2011). Bu çocukların eğitimi itina ile ele alınmalı yetiştirilmeli ve en doğru mesleki alanlara yönlendirilmelidir (Kulaksızoğlu, 2004). Özel yetenekli öğrenci tanılandıktan sonra yetenek gelişiminin en iyi şekilde karşılanması için çalışmalar yapılmalı ve bu doğrultuda zenginleştirme, hızlandırma ve gruplama şeklinde özel eğitim hizmetleri sunulmalıdır (Ersoy ve Avcı, 2004).

Özel Yetenekli çocuklar en üst düzeyde başarılı olabilmeleri için mutlulukları da göz önünde bulundurarak nasıl bir eğitim verilmesi gerektiği üzerinde durulmalıdır (Çağlar, 2004b). Kendi akranları ile bir arada olması özgüven duygusunu geliştirebilir ve mutlu olmasını sağlar. Uygun eğitim ortamı olmadığı takdirde mutsuz olabilirler (Ersoy ve Avcı, 2004).

2. 1. 6. Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM'ler)

BİLSEM'ler özel yetenekli ilkokul çağındaki öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla,1993 yılında kurulmuştur. Bu merkezler ilk olarak Ankara, İstanbul, İzmir, Denizli ve Bayburt illerinde kurulmuştur (Dönmez, 2004).

MEB. özel yetenekli bireyler strateji ve uygulama planında;

“Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarına devam eden özel yetenekli çocukların örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerinin yanı sıra, yetenek alanlarına uygun destek eğitim almalarını sağlamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak açılan resmi kurumlardır” şeklinde ifade edilmiştir (URL-1, 2013, s. 56).

BİLSEM'ler aşağıdaki amaçlar doğrultusunda hizmet vermektedir:

“Türk millî eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda BİLSEM’de sunulan eğitim hizmetleri ile özel yetenekli öğrencilerin;

- a) Atatürk ilke ve inkılaplarını benimseyen; ailesini, vatanını, milletini seven, ülkesine karşı görev ve sorumluluklarını bilen, bunları davranış hâline getirmiş bireyler olarak yetiştirilmesi,
- b) Ülkesinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; lider, yapıcı, yaratıcı ve ülke kalkınmasına katkıda bulunan bireyler olarak yetiştirilip geliştirilmesi,
- c) Bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken, sorun çözen, kendini gerçekleştirmiş bireyler olarak yetişmeleri, yetenekleri ve yaratıcılıklarını erken yaşta fark ederek en üst düzeyde kullanmaları,
- ç) Öğrencilerin yaratıcı düşünce, keşif, icat, sosyal ilişkilerde başarı, inovasyon, liderlik, iletişim ve sanatsal beceriler kazanmaları,
- d) Özel yetenekleri doğrultusunda bilimsel çalışma disiplini kazanmaları, disiplinler arası düşünme, sorunları çözüme, belirlenen ihtiyaçları karşılamaya yönelik projeler gerçekleştirmeleri amaçlanır” (MEB, 2016, s. 451).

2. 1. 6. 1. Bilim ve Sanat Merkezindeki (BİLSEM’deki) Programlar

“Eğitimin temel işlevi, bireysel potansiyele işlerlik kazandırmak üzere bireyin yeteneklerini geliştirmektedir” (URL-3, 2004). Bu sebepten dolayı eğitim programlarının öğrenciye göre hazırlanması gelişimi açısından gereklidir.

BİLSEM’lerde verilen eğitim 5 aşamalıdır. Bu aşamalarda ilk olarak uyuma devam eden öğrenciler yapılan etkinliklerle BİLSEM’i tanır. Destek eğitiminde;

“İletişim, iş birliği, grupta çalışma, öğrenmeyi öğrenme, problem çözme, bilimsel araştırma, girişimcilik, eleştirel ve yaratıcı düşünme, etkili karar verme, teknoloji okuryazarlığı, sosyal sorumluluk, kaynakları etkin kullanma becerileri kazandırılır”. (MEB, 2016, s. 457).

Destek eğitiminin ardından BYF programında “Öğrencilerin bireysel yeteneklerini fark ettirebilmek amacıyla yaratıcılıklarını öne çıkaran disiplinlere yönelik programlar hazırlanır ve uygulanır” (MEB, 2016, s. 457). Daha sonra devam edilen ÖYG programında ise; “disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak öğrencilerin yönlendirildiği disiplin/ disiplinlerde derinlemesine, ileri düzeyde bilgi, beceri, davranış kazanmaları ve bu doğrultuda üretimde bulunmaları sağlanır” (MEB, 2016, s. 458). Son olarak Proje

hazırlama ve geliştirme programında “yürütülen etkinliklerde yöntem olarak öğretmenlerin öğrencilere bilgi aktarmasından çok belirlenen projeler doğrultusunda çalışmaları ve bu süreç içerisinde öğrenmeleri temel alınır.” (MEB, 2016, s. 458). Sanat alanı öğrencileri ise; destek ve BYF programlarını almadan, uyum programının ardından, ÖYG programına devam ederler (MEB, 2016).

BİLSEM’lerde yöntem olarak öğretmenlerin öğrenciye öğretmesi yerine, öğrencilerin kendi belirleyecekleri projeler içinde kendi çözümlerini uygulamaları ve süreç içinde ilgili konuyu öğrenmeleri modeli uygulanır. Davaslıgil ve diğerleri (2004). BİLSEM’e devam eden öğrenciler okullarındaki eğitim programına göre devam ederler. Tam gün olanlar akşam ya da hafta sonu, yarım gün okula gidenler ise günlerinin boş olan saatlerinde merkezlerdeki etkinliklere katılır. Bu merkezlerde sabah, öğle, akşam ve hafta sonu eğitim verilir (Yıldız, 2010).

2. 1. 7. Özel Yeteneklilere Eğitim Verecek Öğretmenler

Milli Eğitim Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (2006), öğretmeni; öğrencilerinin sosyal, bilişsel, duygusal, dil, fiziksel ve kültürel yönlerini bilen, geliştiren, aynı zamanda öğrenme biçimlerini, güçlü- zayıf yönlerini, ilgi ve ihtiyaçlarını tanıyan kişi” olarak tanımlamaktadır (URL-7, 2006).

“Yaratıcı güce sahip kimselerin saptanmasında ve onların uygun şekilde yönetilmelerinde en önemli görev öğretmenlere düşmektedir. Özellikle erken teşhis edilmesi için bu konuda ilk yardımcıları ilköğretim öğretmenleridir. İlk teşhisten sonra bu çocukların ilgililere tanıtılması, esnek ve zenginleştirilmiş bir eğitim programının hazırlanması, çeşitli olanakların, fırsatların, araç ve gereçlerin sağlanıp bu çocukların yararına sunulmasında da en önemli hizmetler eğitim öğretim sürecinde görevli öğretmenlerin görevi olmaktadır” (Çağlar, 2004d, s. 301).

Summak ve Çelik- Şahin (2014)’e göre; özel yetenekli öğrenciler için geliştirici eğitim programlarına ve öğretmen kadrosuna ihtiyaç vardır.

2. 1. 7. 1. Özel Yetenekli Çocuklara Eğitim Verecek Öğretmenlerde Bulunması Gereken Özellikler

Özel yetenekli çocukların öğretmenleri çeşitli özelliklere sahip olmalıdır. Bu yönde yapılan araştırmalar da öğretmenlerin sahip olması gereken özellikler şu şekilde belirtilmiştir. Bilgiyi alma konusunda istekli ve istidatlı olma, farklı düşünüp değişik ilgi alanlarında çok yönlü olabilme, dürüst ve güvenilir olma, birlikte iş yapabilme, esnek olma, keskin bir zekâyâ sahip olup espri yapabilme, bireyleri takdir edip onlarla ilgilenme, fiziki görünüşüne dikkat etmelidir (Akkanat, 2004). BİLSEM’lerin diğer kurumlardan farkı,

öğrencisi, eğitim programlarının farklılığı ve öğretmen seçme kriterlerinin olmasıdır (F. Şahin ve D. Şahin, 2013). Özel Yetenekli öğrenciler akranlarına göre farklı özellik gösterdiğinden bu bireylere gerekli eğitim imkânları sağlanırken, onlara eğitim verecek öğretmenlerin de yeterli bilgi ve donanıma sahip olması gerekmektedir (Summak ve Çelik-Şahin, 2014).

Farklı fikirler düşünebilen meraklı, her zaman güçlü bir motivasyona sahip olan, farklı fikirler üretebilen özel yetenekli özel yetenekli çocuklar için öğretmenlerin bazı özelliklere sahip olması önemlidir (Metin ve Dağlıoğlu, 2004). Feldhusen (1997) öğretmenlerde bulunması gereken nitelikleri (özellikleri) şu şekilde sıralamıştır:

- Öğrencinin gözüyle olaylara aynı bakabilme ve özellikleri görebilme, diğer öğrenciler ile kıyaslamama, bireye saygılı olabilme
- Güvenilir olma
- Öğrenciye sevecen davranma
- Öğrenciye olaylar ve düşünceler karşısında hoşgörülü olabilme
- Kişilik özelliklerine saygı duyma, diğer öğrencilerle mukayese etmeme
- Tarafsız olma
- Samimi, dürüst olma
- Çalışkan özverili öğrenmeye açık olma
- Gerektiği yerde eleştirel düşünebilme
- Öğrenci sorunlarına çözüm arayışı ve sorunlara esnek bakma (Feldhusen, 1997'den akt., Gökdere ve Çepni, 2004, s. 377).

Özel yetenekli öğrencilerin öğrenme isteğinin azalması durumunda öğretmenler bu durumu hızlı bir şekilde teşhis etmeli ve çözüm yolları üretmelidir (Zdravkovska, 2017).

2. 1. 7. 2. Öğretmen Seçimi

Günümüzde BİLSEM öğretmen seçimi MEB tarafından yayımlanan kılavuz hükümleri çerçevesince belirlenir. Merkezlerin öğretmen ihtiyaçlarına göre MEB herhangi bir takvime bağlı kalmaksızın öğretmen seçimi yapabilir (MEB, 2016).

Özel Yetenekliler eğitimi ile ilgili olarak başarı sağlamış toplumlarda öğretmen seçimine dikkat edilerek, birkaç aşamadan sonra seçilmektedir. Özellikle psikologlarla gerçekleştirilen uzun mülakatlarla kişinin karakterlerinin tanınması söz konusudur (Gökdere ve Çepni, 2004). Amerika ve İngiltere gibi ülkelerde özel yeteneklilere eğitim veren öğretmenlerle, çeşitli eğitimler ve kurslar verilerek sorunların giderilmesi amaçlanmıştır (Summak ve Çelik-Şahin, 2014). Tarihimizde özel yetenekli çocukların eğitiminde kullanılan ilk model Osmanlı döneminde uygulanan özel okulda eğitim modeli

olan Enderun Okulu olmuştur Enderun okulunda öğretmen seçimine önem verilmiş ve bu konuya ciddiyetle yaklaşmıştır. Bu okulda öğrencilere seçilen öğretmenler tarafından eğitim verilmiş ve yetenekleri esas alınarak, gelişimlerine güzel sanatlar, resim, müzik, edebiyat gibi çeşitli alanlarda öncelik sağlanacak şekilde yön verilmiştir (Çağlar, 2004b).

Ülkemizde üstün yeteneklilerin öğretmenliği ile ilgili fakülteler bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakülteleri ve Maltepe Üniversitesi Eğitim Fakültesidir. Bu fakültelerde üstün yetenekliler (zekâ) öğretim programı vardır. Lisansüstü seviyesinde ise Anadolu ve İstanbul Üniversitelerinde görülmektedir (Ataman, 2012).

2. 1. 8. Öğrenci Tanılama

Üstün yeteneklilik küçük yaşlarda belirlenen bir özelliktir (Akarsu, 2004). Bu nedenle üstün yeteneklilere yapılan tanılamanın doğru bir şekilde yürütülmesi önem arz eder.

Ataman (1998), Çocukta olağanın çok üstünde bir yetenek mevcutsa tanılamak oldukça kolaydır. Örnek olarak; çok küçük yaşta çeşitli enstrümanları çalabilen, mükemmel bir müzik kulağına ve ritim duygusuna sahip veya olağanüstü resim yapabilen çocuğun yeteneğinin fark edilmesi oldukça kolaydır (Akarsu, 2004a, s. 129-130; Ataman, 1998'den akt., Karakurt, 2003, s. 5).

"Milli Eğitim Bakanlığı'nca BİLSEM'lere öğrenci alımı her yılın belli zamanlarında aday gösterme, grup testleri ve mülakat yoluyla gerçekleştirilmektedir (Bakioğlu ve Levent, 2013, s. 39)". Sınıf öğretmenlerince belirlenen öğrenciler Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı takvim doğrultusunda iki aşamada gerçekleşen tanılama sınavına girerler (URL-8, 2015).

"Birinci aşama; sınıf öğretmenleri tarafından aday gösterilen öğrencilerin grup tarama sınavına girmesi, İkinci aşama; grup tarama sınavı sonuçlarına göre belirlenen öğrencilerin yetenek alanlarına göre (resim, müzik ve genel zihinsel yetenek) bireysel değerlendirmeye alınması ile süreç tamamlanacaktır" (URL-8, 2015, s.10).

Bütün İllerde BİLSEM'lere yerleştirilecek öğrencilerin tanılama süreçlerindeki işlemleri ise " İl Tanılama Sınav Komisyonu" yürütür. Müzik ve resim alanı tanılama sürecini yürütmek üzere oluşturulacak komisyon ise; üniversitelerinden, konservatuarlardan, güzel sanatlar liselerinden ve merkezlerden ilgili alan öğretmenlerinden olmak üzere en az 5 üyeden oluşturulur. Bireysel tanılama bakanlıkça belirlenen ölçütler doğrultusunda yapılır. Sonuçlara göre oluşturulan öğrenci listeleri il tanılama sınav komisyonuna gönderilir ve seçilen öğrenciler merkezde eğitim alırlar (URL-8, 2015).

“Tanılama sürecinde kriter ya da amaç ne olursa olsun bireyin yüksek yararının göz önünde bulundurulması, tanılama kullanılan yöntemlerin bilimsel, objektif, kapsamlı ve tarafsız olması, tanılamanın erken yaşlarda yapılması, tüm bireylere fırsat eşitliği sunulması ve sistematik olarak her sınıf ve yaş düzeyinde tanılama yapılarak sürekliliğe önem verilmesi, tanılama sürecinde kullanılan ölçme değerlendirme araçlarının bireyin özelliklerinin yanı sıra eğitim programlarının amaç ve içerikleri ile uyumlu olması ve tanılama sonunda verilecek yönlendirme kararının disiplinler arası çalışan bir ekip tarafından alınması gibi temel ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekir” (MEB, 2010’ dan akt., Tarhan ve Kılıç, 2014, s. 30).

2. 1. 9. Konu ile ilgili Yapılan Çalışmalar

Sarı ve Öğülmüş’ün 2014’ te yayınlanan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) Karşılaşılan Sorunların Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada, BİLSEM’lerde çalışan öğretmen ve öğrencilerin karşılaştıkları zorluklar düşünce ve görüşleri yönünden değerlendirilmiştir. Çalışmada öğretmenler, özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için kullanılan zenginleştirme yönteminin kaynak ve materyal eksikliği nedeni ile öğrencilerin eğitsel gereksinimlerini karşılamakta yetersiz olduğunu belirtmişler, görevlendirme ile çalışan öğretmenlerin geçici olmaları nedeni ile kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymuşlar, asil kadroda yer alan öğretmenlerin ise sayılarının da yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenler öğrencilerin BİLSEM’lere düzenli devam etmesinde güçlüklerin olduğunu, idarecilerin yönetsel açıdan yetersiz olduğunu, yönetmeliğin ise olmadığını belirtmişlerdir.

Bu sorunlara çözüm olarak; BİLSEM’lerde mevcut donanım ve materyallerin eğitim programlarına ve zenginleştirme yöntemine uygun hale getirilip yetersizliklerin giderilmesini, BİLSEM’lerdeki öğretmen yetersizliklerinin giderilip kadroların zenginleştirilmesini, öğrencilerin BİLSEM’lere devam etmesinde yaşanan ulaşım ile ilgili sorunların çözülmesini savunmuşlardır. Ayrıca BİLSEM’lere seçilip atanacak yöneticilerin çok aşamalı seçim sürecinden geçirilip yönetsel açıdan donanımlı ve çeşitli yeterliliklere sahip olmasını, BİLSEM’lere yönelik belirsizlikleri ortadan kaldırmak için kapsamlı bir yönetmelik çıkarılması gerektiğini de ifade etmişlerdir (Sarı ve Öğülmüş, 2014).

Keskin, Samancı ve Aydın (2013) yılında yayımlanan “Bilim ve Sanat Merkezleri: Mevcut Durumları, Sorunları ve Çözüm Önerileri” isimli çalışmalarında BİLSEM’ler; fiziki durumları, araç-gereç yeterlilikleri, eğitim programları, öğrenci ve öğretmenlerin seçimi, öğrenci-öğretmen-aile işbirliği gibi yönlerinden incelenmiştir. BİLSEM’lerin işleyişinde öğrenci seçimi ile başlayan süreçte, merkez yöneticilerinin, öğretmenlerin ve bu merkezde öğrenim gören öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Benzer sorunlar ve öneriler katılımcı yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğunu kapsayan görüşleri doğrultusunda şu şekilde belirtilmiştir:

1. Özel yetenekli öğrencileri seçmede, rehber ve sınıf öğretmenlerinin yeterli olmadığı,
2. Veli, sınıf öğretmeni ve yöneticilerin BİLSEM'ler hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları, bu nedenle velilere yönelik bilgilendirme seminerlerinin verilmesi,
3. Özel yetenekli öğrencilerin sanatsal ve sosyal etkinlik ihtiyaçlarına cevap verme açısından görev yaptıkları BİLSEM'i kısmen yeterli buldukları,
4. BİLSEM'in büyüklük yönünden yetersiz olduğu, donanım ve işleyişin ise kısmen yeterli olduğu,
5. BİLSEM öğretmenlerinin aldıkları hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yetersiz oluşu, özel yetenekli çocuklar ile ilgili aldıkları eğitimin yeterli ya da kısmen yeterli olduğu,
6. Öğretmen görüşlerine göre, BİLSEM'lere öğretmen seçiminde ana sanat dallarına da bakılarak seçilmesi gerektiği,
7. Öğrenci devamlılığını sağlayabilmek için cazip hale getirici etmenlerin olmaması,
8. BİLSEM yönetmeliğinin olmayışının öğretmenlerin özlük haklarını sınırlandırıp işleyişte sorunlar yarattığı,
9. Belirli bir öğretim programının olmaması bazı öğretmenler tarafından avantaj olarak görülürken, bazı öğretmenlerin ise bu durumu belirsizlik olarak gördüğü,
10. Okul saatleri dışında öğrencilerin ulaşım sorunu, yorgunluk ve sınav kaygısı nedeni ile BİLSEM'e devamsızlık yapabildikleri,
11. Öğrenci tanılama sisteminde testlerin yeterli bulunmadığı ve yenilenmesi gerektiği,
12. Veli beklentilerinin BİLSEM'in işleyişi ile örtüşmediği (Keskin vd., 2013).

Yıldız (2010) "Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Bir Model Olan Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEMLER) Üzerine Bir Araştırma" adlı çalışmasında, BİLSEM'ler amaç, yapı ve işleyişleri, öğretmen-öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmiştir. Öğretmenler BİLSEM'lerin; donanım durumunu orta düzeyde, çevreyle ilişkilerini orta düzeyde, öğretmen ve öğrenci seçimini ise iyi düzeyde değerlendirmişlerdir.

Altun ve Vural (2012)'in "Bilim ve Sanat Merkezinde (BİLSEM) Görev Yapan Öğretmen ve Yöneticilerin Mesleki Gelişim ve Okul Gelişimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi" isimli çalışmasında, öğretmenlere verilen hizmet içi eğitim kursları gibi mesleki gelişim fırsatlarının yetersiz olduğu, öğretmenlerin okul-aile-öğrenci ve çevre işbirliği yaparak okulun gelişim ihtiyaçlarına destek olmaları ile aynı zamanda öğretmenin ve okulun donanımlı olması gerektiği ifade edilmiştir.

Hırça (2012)'da "Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Üstün ve Özel Yetenekli Öğrenciler için Tasarlanan Doğa ve Bilim Kampı Hakkında Görüşleri" çalışması

bulgusunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin meslek hayatlarında uzun yıllar geçirmelerine rağmen verilen eğitimlerde deneyimli olmadıklarını ve bu nedenle doğa kampında özel yetenekli öğrencilere uygulanan etkinliklerde öğrencilerin ihtiyaçlarına göre değerlendirilmesini güçleştirdiği tespit edilmiştir.

Literatür taranırken üstün zekâ, üstün yetenek ve özel yetenek gibi kavramlara yer verildiği bu sıralamanın zamanla olduğu görölmüştür. BİLSEM’lerde çalışan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar bu çalışmalarla birebir örtüşmese de benzer tarafların olduğu görölmüştür.

2. 2. Literatür Taramasını Sonucu

Türkiye’de eğitim sistemimizin ve eğitimin ana temel amaçlarından biri de çocuklara eşit şartlarda eğitim hakkı verebilmek ve çocukların her birinin özel eğitilebilmesini sağlayacak imkânlar sunmaktır. Bu nedenle özel yetenekli çocukların eğitimi de onların gelişim ve ihtiyaçları doğrultusunda önem taşımaktadır. Ayrıca bu çocukların yeteneklerinin en üst düzeyde geliştirilebilmesi için onlara ders verecek öğretmenlerin de eğitimdeki ihtiyaçları karşılanıp gerekli mesleki donanım ve davranışların kazandırılabilmesi için kendilerini geliştirmelerine fırsat verilmelidir. İlgili alan yazın tarandığında konu ile ilgili yaşanılan sorunlara dikkat çeken farklı çalışmaların yapıldığı görölmektedir. Yapılan bu çalışma ile özel yetenekli öğrencilerin öğretmenlerinin sorunlarına yönelik araştırmalara temel teşkil edecek ve destek olabilecek farklı bir araştırma olarak da görülebilecektir.

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, çalışma grupları, verileri toplama araçlarının neler olduğu, veri toplama sürecinde nasıl bir yol izlendiği ve elde edilen verilerin ne şekilde analiz edildiği açıklanmıştır.

3. 1. Araştırma Modeli

BİLSEM'de görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara getirdikleri çözüm önerilerine yönelik görüşlerini tespit etmeye yarayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Yıldırım ve Şimşek (2013, s. 45)' e göre nitel araştırma; "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" olarak tanımlanabilir.

Aynı zamanda görüşmeler sonucunda elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilir, temalar ve kategoriler oluşturulur, bulgular tablolaştırılarak, bu tablolar katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak desteklenir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Nitel araştırmada araştırmacı nicel araştırmaya göre farklı bir çalışma modeli edinir. Nicel araştırmada araştırmacı belirli yöntemlere göre dışarıdan araştırma konusunu gözleyen, bu konuya ilişkin veriler toplayan ve bu verileri sayısal analizlere tabi tutarak sunan kişidir. Nitel araştırmada ise araştırmacı özellikle alanında vakit geçirip, araştırmadaki kişiler ile doğrudan görüşebilen ve araştırmada kazandığı deneyimleri kullanabilen kişidir. Araştırmada görüşme yöntemini tercih eden araştırmacılar formlar hazırlayıp deneme yaparlar ve ardından araştırma kapsamında belirlenen kişilerle görüşme yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Veri toplama araçlarından olan görüşme tekniği; yapı bakımından yapılandırılmış görüşme tekniği, yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ve yapılandırılmamış görüşme tekniği olmak üzere üç kısma ayrılmaktadır (Ekiz, 2009, s. 62). Çinkır ve Demirkasımoğlu (2015)' na göre;

"...görüşme yapılan kişinin görüşme yapılan konu genelinde söylemek istediğini özgürce söyleyebildiği derinlemesine görüşmedir. Görüşmeler genellikle birebir ya da yüz yüzedir, ... grup olarak ta düzenlenebilmektedir. Telefon ve internet zaman ve kaynak tasarrufu sağladığı için gittikçe artarak kullanılmaktadır" (s. 346).

“Yapılandırılmış görüşme tekniğinde, “araştırmacı ile araştırılan arasında uzun süreli bir iletişim olmayıp, araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlayarak araştırma süreci üzerine kontrolü vardır”. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde;

“araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlar; ancak görüşme sırasında araştırılan kişilere kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir. Bu nedenle Bu tür görüşmede, araştırılan kişilerin de araştırma üzerine kontrolleri söz konusudur. Bu, esneklik sağladığından dolayı nitel araştırma içerisinde görülebilir.

Yapılandırılmamış görüşme tekniğinde ise , “...elde edilecek verilerin doğrudan kişilere yöneltilecek soru ve bunlarla ilişkili yanıtlardan daha da yararlı olduğu düşünülmektedir” (Ekiz, 2009, s. 62-63).

Yapı bakımından, görüşme tekniği sosyal bilim araştırmacıları tarafından değişik amaçlara ulaşabilmek için değişik formlarda oldukça sıklıkla kullanılmaktadır. Bu araştırmada da veriler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yüz yüze mülakat ve telefon görüşmeleri yöntemi ile elde edilmiştir. Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak ve daha fazla veriye ulaşabilmek için katılımcıların bir kısmına mülakat soruları yarı yapılandırılmış anket formuna dönüştürülmüş hali posta yoluyla gönderilmiştir. Bu anketlerden elde edilen verilerin de mülakatlardan elde edilen verileri desteklediği görülmüştür.

3. 2. Araştırma Grubu

Araştırmada çalışmaya katılan öğretmenler örneklem evren listesinden basit seçkisiz örneklem olarak seçilmiştir. Buna göre bu araştırmanın örneklemi BİLSEM’ler de görev yapan ve gönüllü olarak çalışmaya katılan müzik öğretmenleri oluşturmuştur. Mülakatlara 11 ve anketlere de 14 müzik öğretmeni katılmıştır.

Araştırmaya katılan BİLSEM öğretmenlerine yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat formunun ilk bölümündeki sorular, araştırmaya katılan öğretmenlere ait demografik bilgileri elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu bölüm öğretmenlerin yaşları, cinsiyetleri, meslekteki hizmet yılları, BİLSEM’deki hizmet yıllarına ilişkin bilgileri toplamaya dönüktür.

Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1’ de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Meslekteki Hizmet Yılı	BİLSEM'deki Hizmet Yılı
Ö ₁	E	40	17	8
Ö ₂	E	27	7	3
Ö ₃	E	43	17	7
Ö ₄	K	32	10	3
Ö ₅	E	54	26	7
Ö ₆	E	44	17	1
Ö ₇	K	-	28	11
Ö ₈	K	37	14	12
Ö ₉	E	32	6	13
Ö ₁₀	E	34	13	8
Ö ₁₁	K	38	15	8
Ö ₁₂	E	31	3	2
Ö ₁₃	E	32	12	9
Ö ₁₄	K	29	7	6 ay
Ö ₁₅	K	37	8	8
Ö ₁₆	E	43	17	11
Ö ₁₇	K	52	30	13
Ö ₁₈	K	51	28	10
Ö ₁₉	E	39	16	8
Ö ₂₀	E	34	12	7
Ö ₂₁	K	24	2	1,5
Ö ₂₂	K	30	9	1.yıl
Ö ₂₃	E	39	13	2.yıl
Ö ₂₄	E	38	14	7
Ö ₂₅	K	28	5	1.5 ay

E: Erkek, K: Kadın, Ö: Öğretmen

Yapılan çalışmaya 14'ü erkek, 11'i kadın olmak üzere toplam 25 öğretmen katılmış ve çoğunluğunu erkekler oluşturmuştur. Katılımcıların yaş aralıklarının 24-54 yıl arasında olduğu görülmüş, ancak bir kişi yaşını belirtmek istememiştir. Katılımcılardan 5 öğretmen 24-30 yaş aralığında, 13 öğretmen 31-40 yaş aralığında, 3 öğretmen 41-50 yaş aralığında, 3 öğretmen 51-54 yaş aralığındadır. Öğretmenlikteki hizmet sürelerinin 3 ile 30 yıl arasında olduğu ve 2'sinin 0-4 yıllık hizmet aralığında, 6'sının; 5-9 yıl aralığında, 7'sinin 10-14 yıl aralığında, 6'sının 15-19 yıl aralığında, 4'ünün 24-30 yıl aralığında olduğu belirlenmiştir. BİLSEM'deki hizmet sürelerinin ise 1,5 ay ile 13 yıl arasında olduğu ve katılımcıların 9'unun 0-4 yıl aralığında, 10 katılımcının 5-9 yıl aralığında, 6 katılımcının ise 10-14 yıl aralığında olduğu tespit edilmiştir.

3. 3. Verilerin Toplanması

Çalışma verileri nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, BİLSEM öğretmenlerine araştırmacı tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan yarı yapılandırılmış mülakat soruları uygulanmıştır. Hazırlanan formun I.

bölümünde 4 demografik soru II. bölümünde ise karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini tespit etmeye yönelik 12 soru yer almıştır.

Ayrıca buna ek olarak çalışma süresinin kısıtlı olması, seyahatlerin masraflı ve çok zaman alması nedeniyle bazı BİLSEM öğretmenlerine mülakat formunun yarı yapılandırılmış anket formuna dönüştürülmüş hali posta yolu ile gönderilerek cevaplanması istenmiştir. Mülakat sorularını içeren formun bir örneği EK-1'de sunulmuştur.

3. 3. 2. Veri toplama Süreci

Araştırmacı Akçaabat ilçesinde bulunan postaneden bir posta kutusu kiralamış daha sonra hazırladığı anketleri 28 BİLSEM merkezindeki 36 müzik öğretmenine posta yoluyla göndermiştir. Hazırladığı zarfların içinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış araştırma izni, anket formu, adres ve iletişim bilgilerinin yer aldığı pullu geri dönüş zarfı eklenmiştir. Geri dönüş zarfının konmasının amacı katılımcıların hiçbir ücret ödememeleri içindir. Ancak gönderilen anketlerin bazıları zarfları bile açılmadan araştırmacıya iade edilmiştir. Çünkü araştırmacı formları gönderirken her okulda bulunan müzik öğretmenlerinin ismine gönderdiği ve bu öğretmenlerin bazıları kurumda artık çalışmadıkları ayrıca onların yerine gelen müzik öğretmenlerinin de kendi isimlerine gelmediği için cevaplamak istemedikleri anlaşılmıştır. Bu nedenle sadece Gümüşhane, Ankara, Elazığ, Kastamonu, İzmir, Kütahya, Bayburt, Bilecik, Burdur, Erzincan, Malatya, Manisa, Siirt, Sinop ve Tokat illerinden de 15 yarı yapılandırılmış anket geriye dönmüştür. 1 öğretmenin anketi tam cevaplamadığı görülmüş ve bu anket değerlendirmeye alınmamıştır. Bu nedenle anketlerden sadece 14 tanesi değerlendirmeye alınmıştır. Yüz yüze mülakatlar Erzurum, Samsun, Ordu, Giresun, Yozgat illerinde bulunan BİLSEM'lerde görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Telefon görüşmeleri ise İstanbul, İzmir, Rize, Isparta, Kırşehir illerinde görev yapan BİLSEM müzik öğretmenleri ile yürütülmüştür.

3. 3. 2. 1. Verilerin Toplama Süreci ve Uygulama Akışı

1. Literatür taramasının yapılması
2. Araştırma konusunun belirlenmesi
3. Yarı yapılandırılmış anket ve görüşme formu taslaklarının oluşturulması
4. Yarı yapılandırılmış anket ve görüşme formunun uzman görüşüne sunulması
5. Mülakat sorularının bir BİLSEM öğretmenine pilot olarak uygulanması.
6. Yarı yapılandırılmış görüşme ve anket formuna son halinin verilmesi.

7. MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünden araştırma izinin alınması
8. Gönüllü öğretmenlerin seçilmesi
9. Tarih, saat ve yerin araştırmaya katılacak gönüllü öğretmenlerle kararlaştırılması.
10. Öğretmen ile yüz yüze, 5 öğretmen ile telefon mülakatlarına başlanması ve yürütülmesi.
11. Yarı yapılandırılmış anket formlarının belirlenen illerdeki BİLSEM müzik öğretmenlerine ulaştırılması
12. Mülakat ve anket verilerinin toplanması ve analiz edilmesi
13. Araştırmanın raporlaştırılması

3. 4. Verilerin Analizi

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerle, ayrıntılı verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir.

“İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 259).

BİLSEM öğretmenlerine uygulanan mülakat ve yarı yapılandırılmış anket formundan elde edilen ve verilerden analiz tablolar oluşturulmuştur. Verilerden hareketle kodlamalar yapılarak bu kodlardan temalara ulaşılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan temalardan ve kodlardan tanımlamalar, yorumlar ve tartışmalar yapılmıştır.

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve 12 maddeden oluşan mülakat soruları BİLSEM müzik öğretmenlerine yüz yüze görüşme tekniği ve telefon görüşmeleri ile uygulanarak görüşleri alınmıştır. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt edilmiş ve daha sonra dikte edilerek yazılı metne dönüştürülmüştür. Metne dönüştürülen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş, temel tema ve kategoriler oluşturulmuş, ardından bulgular tablolara dönüştürülerek sunulmuştur. Tablolar katılımcı görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Aynı sorular yarı yapılandırılmış anket formuna dönüştürülerek farklı BİLSEM'lere gönderilmiş ve dönen anketlerden elde edilen bulgular araştırmaya destek olması için kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde BİLSEM müzik öğretmenleri tarafından yanıtlanan görüşme sorularına verilen cevaplara yönelik sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili içerik analizlerine yer verilmiştir.

4. 1. Katılımcıların Mesleki Durumları ile ilgili Bulgular

4. 1. 1. Katılımcıların Derslerinde Ağırlıklı Olarak Eğitimini Verdikleri Enstrümanlar

Katılımcıların derslerinde ağırlıklı olarak hangi enstrümanı öğrettikleri sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Derslerinde Eğitimini Verdikleri Enstrümanlar

Piyano	Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₂₀ , Ö ₂₁ , Ö ₂₄
Keman	Ö ₃ , Ö ₇ , Ö ₉ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₂₀ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃ , Ö ₂₄
Gitar	Ö ₃ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₁₂ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₂₀ , Ö ₂₄
Bağlama	Ö ₃ , Ö ₉ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₂₀ , Ö ₂₄
Diğer	Ö ₃ (Ud, blok flüt, melodika), Ö ₉ (davul), Ö ₁₄ (org), Ö ₂₀ (bateri)

Tablo 2 incelendiğinde derslerinde eğitimini verdikleri enstrümanları belirten katılımcıların en çok piyano enstrümanını ağırlıklı olarak öğrettikleri görülmektedir.

Ayrıca katılımcılara neden bu enstrümanları tercih ettikleri sorulduğunda çoğu kendi çalabildikleri veya biraz olsun çalmayı bildikleri enstrümanları öğretmeyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Genelde katılımcılar kendi bildikleri enstrümanların içerisinde öğrenci ilgi, istek ve yeteneğine bağlı olarak seçtirdiklerini ve böylece öğrencilere de bir kaç alternatif sunduklarını ifade etmişlerdir. Ancak zaman zaman kendilerinin hâkim olmadıkları enstrümanlarla ilgili öğrenci velilerinden de istekler geldiği ve bunun katılımcılara sıkıntı yarattığı da ifadeler arasında yer almaktadır. Bu görüşlerle ilgili bilgiler ilerleyen sayfalarda veli kaynaklı problemlerin analizinde detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

Katılımcılardan Ö₁₁ “Piyano destekli temel müzik eğitimi veriyoruz”. Ö₂₁ ise Piyanoyu tercih etme sebebini şu şekilde açıklamıştır. “Çocuklara şu an piyano eğitimi vermemdeki tek amaç, el- ayak koordinasyonları sağlayıp zekâ geliştirdiği için piyanoyu tercih ediyorum. Öğrenciler başka çalgı öğrenecek miyiz diye sorduklarında ilerleyen dönemlerde olacağını söylüyorum. Şu an için BYF programında da piyano çalıyoruz.

Ancak Ö₃ ise bu tercihi ailenin isteklerine göre yaptıklarını belirterek düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir. “Bireysel ve ÖYG programında öğrencinin ve ailesinin isteği ile seçtiği bir enstrümanla müzik eğitimine devam ediyorum. Keman, piyano, gitar, bağlama, ud gibi” Ö₉ “Okula bireysel çalışma odaları yaptırdım. İlgilerine göre piyano, keman, davul veya kısa sap bağlama gibi hâkim olduğum alanlarda branşlaştırmaya çalışıyorum. İşleniş bireylerin durumuna göre BEP (bireysel eğitim programı)’lerde gösteriyorum.” Ö₅ “BYF programına gelmiş bir öğrenciye şarkı türkü öğretmek benim için çok anlam ifade etmiyor. Bireysel programda genelde çocuklarla enstrüman eğitimi üzerinde duruyorum” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

4. 1. 2. Katılımcıların BİLSEM Görev Tanımı

Tablo 3. Katılımcıların BİLSEM Görev Tanımlarına İlişkin Görüşleri

Kadro lu	Görevlendirme
Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₃ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₁₉ , Ö ₂₀ , Ö ₂₄	Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₆ , Ö ₉ , Ö ₁₂ , Ö ₁₄ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅

Tablo 3’de katılımcıların BİLSEM’de 15’inin kadrolu, 10’unun ise görevlendirme ile çalıştığı görülmektedir.

Katılımcılardan Ö₁₄ kendi bilgisi dışında MEM tarafından BİLSEM’e görevlendirme yapıldığını belirtmiştir.

Görevlendirme ile gelen öğretmenlerden aidiyetlik duygusunu hissetmediklerini ifade edenler olmuştur. Bu durum ile ilgili ifadeler diğer bölümlerde detaylı bir şekilde anlatılacaktır.

4. 1. 3. Katılımcıların Özel Yetenekli Çocukların Eğitilmesine Yönelik Aldıkları Eğitim Durumları

Tablo 4. Katılımcıların Özel Yetenekli Çocukların Eğitimi Hakkında Eğitim Alıp Almadıklarına İlişkin Görüşler

Evet	Hayır	Kısmen
Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₅ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₁₉ , Ö ₂₀ , Ö ₂₄	Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₆ , Ö ₉ , Ö ₁₄ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅	Ö ₈ , Ö ₁₆

Katılımcılardan 14’ü evet, 9’u hayır cevabı verirken, 2’si ise kısmen cevabını vermiştir. Ö₁₁ ve Ö₂₀ bu yönde aldıkları eğitimin yetersiz olduğunu ifade ederken, Ö₈ ve Ö₁₆ ise sadece BİLSEM öğretmen seçiminde bilgilendirme eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir.

4. 1. 4. Katılımcıların BİLSEM 'i Tercih Etmeden Önce Kurum ve Verilen Eğitim Hakkında Bilgileri

Tablo 5. Katılımcıların BİLSEM'i Tercih Etmeden Önce Kurum ve Verilen Eğitim Hakkında Bilgi Sahibi Olup Olmadıklarına İlişkin Görüşler

Evet	Hayır	Kismen
Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₉ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₂₀	Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₁₀ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅	Ö ₈ , Ö ₁₆ , Ö ₁₉ , Ö ₂₂ , Ö ₂₁ , Ö ₁₁ , Ö ₂₄

Bu soruya katılımcıların 8'i evet, 10'u hayır şeklinde cevap verirken, 7'si kısmen cevabını vermiştir. Katılımcılardan bazıları BİLSEM'in işleyişini bu kuruma başladıktan sonra daha iyi anladıklarını ve zamanla öğrendiklerini ifade ettiler. Örneğin; Ö₁₆ "Yani azdı. En çok atandıktan sonra BİLSEM öğreniliyor. Dışarıdan bakıldığında ne olduğu, ne olmadığı tam bilinmiyor. Senelerdir kadrolu olarak çalıştığımız halde hala uğraşıyoruz. Çeşitli çözüm önerileri getirmemize rağmen idareler, okul ve il milli eğitim müdürlükleri bu konuda biraz zayıf kalıyor. Kendi çözüm önerilerimize biraz olumsuz bakıyorlar". Ö₈ "Evet biraz bilgiliydim, ama asıl işi çalışarak öğrendim". Ö₁₉ "Ön bilgim vardı, çok detaylı yoktu. Fakat içine girdikçe daha çok tanıma fırsatı buldum". Ö₂₂ "Çok sınırlı. İnternet sitelerinde ne varsa o. Açıkçası çok fazla bilgim yoktu. Buraya geldiğimde idareden, müzik öğretmenimizden ne yapılabilir şeklinde bilgiler aldım, rehber öğretmenine sordum, yönergeyi okudum, diğer öğretmenler ne yapıyor diye baktım, ancak buraya alışmak, bu sistemi öğrenmek zaman alıyor". Ö₁₄ "Böyle bir bilgim kesinlikle yoktu". Buraya gelince tamamen her şeyi diğer arkadaşlardan öğrendim" şeklinde görüşlerini ifade ettiler.

4. 2. Sorunlar ve Çözüm Önerileri ile ilgili Bulgular

4. 2. 1. Öğrencilere İlişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcılara ilk olarak öğrencilere ilişkin zorluk yaşayıp yaşamadıkları, yaşıyorlarsa bunların neler olduğu ve ardından bu zorlukları nasıl aştıklarına ilişkin çözüm önerileri sorulmuştur. Yapılan analizde tüm katılımcıların bu soruda sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Verilen cevaplar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Öğrenci Kaynaklı Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Karşılaşılan sorunlar	Çözüm Önerileri
Grup çalışmalarında enstrüman eğitimi (Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₂₂ , Ö ₂₄ , Ö ₂₅)	Ayrı odalarda çalışma yaptırmak (Ö ₇ , Ö ₂₄) Temel müzik bilgilerinin verilmesi (Ö ₁₁) İkinci müzik öğretmenin olması (Ö ₁₆)
Öğrencide ilgi, istek, motivasyon eksikliği ve dersi önemsememe (Ö ₆ , Ö ₈ , Ö ₁₀ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₃ , Ö ₂₄ ,)	Teorik bilgilerinin uygulamalı olarak verilmesi (Ö ₂₄) Müzik tanılması ile öğrenci seçilmesi (Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₅ , Ö ₁₉ ,) Dersleri oyunlaştırmak (Ö ₁₄)
Devamsızlık • Öğrencilerin okul kaygısı (Ö ₁ Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₁₁) • Ulaşım (Ö ₁₇ , Ö ₁₈) • Ailenin Tayin Olması (Ö ₃)	Eğitim sisteminde yeni düzenlemelerin yapılması (Ö ₁₁) Bilim ve Sanat Merkezlerinin sayısı artırılmalı ya da öğrenciler kendi okullarında bu eğitimi almalı(Ö ₁₈)
Öğrencilerin bireysel farklılıkları (yaş, seviye vb.) (Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₁₄ , Ö ₁₈ , Ö ₂₁)	Aynı düzeyde olan öğrencilerin bir grupta toplanması, rehberlik desteği verilmesi (Ö ₁) Zenginleştirilmiş program ve araç-gereç kullanılması (Ö ₁ , Ö ₁₄) Farklı öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılması (Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₁₈ , Ö ₂₁) Düzyen eksiklerini giderici ek çalışmaların yapılması (Ö ₇)
Verilen çalışmaların yerine getirilmemesi (Ö ₈ , Ö ₁₂ , Ö ₁₅ ,)	Herhangi bir çözüm önerisinde bulunulmamıştır
Öğrencilerin müzik hakkında hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz oluşu (Ö ₅ , Ö ₁₇)	Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimden geçirilmesi ve ilköğretimde çalışan müzik öğretmenlerinin daha dikkatli ve özverili çalışması (Ö ₅)

Tablo 6'ya göre; Katılımcıların yaşadığı problemlerin başında grup olarak yapılan enstrüman derslerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı saatte birden fazla öğrencinin derse gelmesi, her birinin farklı enstrüman çalması, ve her bir öğrenci ile ayrı ayrı uğraşmak zorunda kalınması, katılımcıları zor durumda bırakmıştır. Bu nedenle katılımcılar öğrencilere ayrılan süreyi yeterli görmeyerek kendilerince farklı çözüm yolları üretmişlerdir. Örneğin Ö₆ "Grupta, farklı çalgı çalışmalarında işim çok zor oluyor. Ancak elimden geldiğince aşmaya çalışıyorum" Ö₇ "Bireysel eğitim gerektiren çalışmalarda müzik odasının tek olması ve çalgı çalan öğrencilerin bir arada olması fazlasıyla zorluk yaşıyor... Üç öğrencinin piyano çalışmasının aynı anda, aynı odada olması, gitar ve keman öğrencilerinin aynı odada olması sıkıntılara neden olmaktadır. Elektronik piyanoyu kulaklıkla çalıştırmaktayım. Akustik piyanoyu susturuculu, sesini azaltarak kemanı da susturucu kullanarak çalıştırıyorum. 2. dönem bir müzik öğretmeni göreve başlayınca, keman ve gitarı çalan öğrencilerle ayrı odalarda çalışarak sıkıntıları azaltmaya çalışıyoruz". Ö₁₁ "Öğrenci sayısının fazla olduğu gruplarda çalgı eğitimi konusunda sorun yaşıyoruz. Bu gruplar da solfej, dikte ve temel müzik bilgileri daha keyifli işleniyor". Ö₁₃ "Aynı saat içinde farklı enstrümanlar var. Biraz gürültülü oluyor ama idare ediyoruz. Her

grubu farklı köşelere gönderiyorum. Birbirlerinden uzak tutuyorum.” Ö₁₄ “İki tane gitar öğrencisi var, bir tane org öğrencisi var, iki tane keman öğrencisi var. Sınıf içerisine bölüyorum. Sınıf içinde uçan kuş oluyorum, öyle diyebiliriz”. Ö₁₆ “ÖYG programında da aynı anda gitar, piyano, keman ve bağlama eğitimi vermek durumunda kaldığım oldu. Hepsi aynı grup olsa hiç sıkıntı yok. Ama bir çocuk piyano çalışırken, öteki bağlama çalacak, yay çekiyor olacak, diğeri de gitarda bir şeyler çalmaya çalışacak. Bu şekilde aksaklıklar çok oldu. Bu yıl ikinci müzik öğretmeni normu açıldı o anlamda bir rahatlama oldu”. Ö₁₈ “3 tane yeni destek grubu ve yeni seçilen bireyseller var ve birde eski seçilen BYF programı ile ÖYG programı öğrencileri aynı sınıfta. ...Biri kulaklıkla, biri klasik, biri dijital piyanoda... Diğer çocuk kulaklığı takıp çalışıyor, doğrumu çaldı, yanlış mı çaldı duyamıyorsun, yanlış sese bastığı zaman kontrolünü de yapmak zor, aynı anda yanımda 2 tane gitar öğrencisi var. 5 dakika ona 3 dakika diğerine, ne kadar verimli oldum oda tartışılır” Ö₉ “öğrenciler grup olarak aynı anda derse geliyor. Kimine bağlama öğretirken, kimine yaylı çalgı çalıştırıyorum. Eğitmen açısından zor ve yoğun oluyor. Ö₂₂ “BYF programı bireysel olmalı ama öğrenci sayısından dolayı olmuyor. Bir grubum var sekiz kişilik ve dört farklı enstrüman çalınıyor. Farklı odalarda değiller aynı odadalar. 80 dakikayı onlara bölüyoruz. Böyle bir kargaşa oluyor.” Ö₂₅ ise “Grup halinde sınıfa alıyoruz fakat dersin uygulanışını bireysel yapıyoruz. Bir öğrenciyi çalıştırırken, diğer öğrencinin beklemek zorunda kalması öğrenci açısından olumsuz bir sonuç oluşturuyor.” Şeklinde görüşlerini ifade ederken, katılımcı Ö₂₄ “ ...en fazla 4 kişilik grup halinde işliyoruz fakat kurumun alt yapısı uygun olduğu için şöyle bir çalışma yaptık. Ders programlarımızı yaparken enstrüman çalan öğrencilerimizi bir grup içerisine topladık. ...BYF’ de enstrüman kullanan öğrencilerimizi aynı gruba alıyorum. Örneğin: Keman, bağlama piyano üçü aynı anda geldiğinde, alt yapımız mevcut bireysel odalarımıza öğrencilerimizi ayırıyoruz. ...Burada biz fedakârlık yapıyoruz, parçalanıyoruz” şeklinde çözmeye çalıştığını belirtmiştir.

Yaşanılan diğer bir problem ise, öğrencilerin müzik derslerine karşı ilgisizlik, isteksizlik, düşük motivasyon ve dersi önemsememeleri olarak görülmüştür. Katılımcılar öğrencilerin BİLSEM’deki müzik derslerini önemsemediklerini hatta hobi ya da özel müzik kursu gibi gördüklerini ve bu problemlerin üstesinden gelebilmek için kendilerince farklı çözümler ürettiklerini ifade etmişlerdir. Örneğin Ö₆ “Üzülerek belirtmeliyim birçok öğrencimin aslında müziği öğrenmek, çalgı öğrenmek gibi kaygılarının olmadığını görüyorum, talebin öğrenciden gelmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani istekli, azimli olmalı, bir takım sıkıntılar çekmesi gerektiğini bilmeli. Fakat öyle olmuyor; sürekli telkin ve moral veriyorum, en küçük bir zorlukta pes ediyorlar.” Ayrıca katılımcılardan Ö₈ öğrencilerin BİLSEM tanılama yönteminin öğrencilerin müzik dersine karşı ilgilerini

etkilediğini belirterek düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Yıllardır özel yetenek öğrenci tanılması yapamayıp bizi olumsuz yönde etkiliyor. Elimizde var olanla yetinmek zorunda kalıyoruz. Bu öğrenciler müziği meslek olarak düşünmeyip hobi olarak görüyorlar”. Ö₁₉ ise görüşünü; “Müzik yetenek sınavı yapılmadı. Bu nedenle BİLSEM’ler kurs yeri olarak görülmeye başlandı ama bu yıl tekrar öğrenci seçimle alınmaya başlandı” şeklinde ifade etmiştir. Aynı görüşe sahip olan Ö₉’da “geçen yıl uygulanan müzik öğrenci seçimi mantıklı ve güzel bir adım olmuştur” şeklinde düşüncelerini ifade ederek Ö₁₉ ve Ö₈’in görüşlerini desteklemiştir. Diğer bir katılımcı Ö₂₁ ise “Genellikle bilim dersleri; fen matematik derslerini daha önemli gibi hissediyorlar, sanat derslerini daha çok beyinlerini dinlendirmek için kullanıyorlar gibi geliyor” şeklinde görüşünü belirtmiştir. Katılımcılardan Ö₁₄ “İsteksiz olan öğrenciler var. Çocuk ailevi meselelerden veya ilgisiz kaldığı için devam etmek istemiyor, bunları okulda görüyorum, tekrar görmeme gerek yok diyor”. Katılımcı bu problemin üstesinden gelmek için şöyle bir çözüm geliştirdiğini belirtmiştir: “Nota öğretimini doğrudan doğruya anlatma yöntemi ile değil de nota kartları hazırlayarak yaptım. Çocukların görsel olarak dikkatini çekti. Direkt olarak notaya geçmemek ve çocukları sıkıcılıktan kurtarmak için güncel çalışmalar yapmaya çalıştım. Genellikle dersleri oyunlaştırarak yaptım. Çünkü çocuklar hemen sıkılıyorlar zaten okulda bunları görüyorlar. “Bunu okulda görmüştük ne gereği var diyorlar”. O yüzden farklı yöntemler kullanmak zorundayım”. Ö₂₃ ise “İlgisi olmayan öğrencilerde biraz zorluk yaşanıyor. Özellikle akşam saatleri sonuna denk gelirse zor geçiriyorlar.” Şeklinde yaşadığı problemin öğrencilerin yorgun olmalarına bağlı olduğunu belirtmiştir. Ö₂₄ öğrencilerin isteksiz olduklarını şu sözlerle ifade etmiştir: “Derse karşı tutumları ile ilgili sıkıntılar yaşıyoruz ama müziği seven bir öğrenci ile sevmeyen bir öğrenci arasında farklılıklar var. ... diğer öğrencilerle uygulama ağırlıklı olarak çalışıyorum... Bu şekilde çözüm getirebiliriz.” Diğer bir katılımcı Ö₁₀ “Yetenek alanından öğrenci almış olsak bu öğrenciler hiçbir zaman müzikten kopmazlar. Çok güzel ve kaliteli şeyler ortaya çıkar. Destek eğitiminde öğrencilerin çoğunun müzik yeteneği yok ve sıkılıyorlar.” şeklinde baştan alınacak tedbirlerle yaşanabilecek problemlerin önlenebileceğini ifade etmiştir Ö₁₅ “müzik alanında öğrenci seçilmeden BİLSEM’i kazanan her öğrenci geldiği zaman bunlara yönelik etkinlik bulmakta da sorunlar yaşıyoruz öğrencilerin bir kısmı yaptığımız etkinliklerden hoşlanırken bir kısmı istemiyor sıkılıyor şeklinde sıkıntılarımızda var.” Ö₁₃ öğrencilerin hep şikâyetçi olduklarını ve çabuk sıkıldıklarını ifade ederek görüşünü şu sözlerle aktarmıştır. “Biraz sıkıya gelince homurdanıyorlar. Şarkı söyleyelim diyorlar.”

Bazı katılımcıların yaşadıkları sıkıntılardan biride öğrencilerin kendi okul başarısı için kaygılanmaları ve bu nedenle devamsızlık yapmalarıdır. Katılımcılar öğrencilerin kendi okullarındaki başarılarını önemsediklerini BİLSEM’de geçirilen sürenin zaman kaybı olarak

görüldüğünü ifade etmişlerdir. Öğrencilerin devamsızlık yapmalarına sebep olan diğer bir unsurunda BİLSEM'e ulaşım problemin yaşanması, üçüncü olarak da taşınan veya il değiştiren öğrencilerin gittikleri yerde BİLSEM olmaması gibi sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin Ö₄ "Öğrencilerin sınavları, seçmeli dersleri gibi okullarında yaşadıkları sıkıntılar bizlere devamsızlık şeklinde yansıyor. Bu da hedeflenen noktaya ulaşılmasını zorlaştırıyor ve sanatsal gelişimin hızını düşürüyor", Ö₁₁ "Özellikle üst sınıflarda ders, okul, sınav kaygısıyla devamsızlık yapabiliyorlar. Bizde bu çok yoğun değil ama olmuyor denemez. ...okul yoğunluğu ve bu işe ayırabildikleri zamanın kısıtlı olması nedeniyle sıkıntı yaşıyoruz." Ö₇ "Devam konusunda sıkıntı yaşıyorum. ...öğrencilerin okullarında matematik kurslarına kalmaları, spor yapan öğrencilerin antrenmanları nedeniyle zaman zaman devamsızlık yapmak zorunda kalmaları, bazen çok yetenekli öğrencilerin devamlı çalışmamaları ilerlemeyi aksatıyor. Bilim ve Sanat Merkezi ikinci planda, kendi okulları hep ön planda oluyor". Ö₆ "Öğrenciler çoğunlukla okullarından yorgun geliyor, isteksiz halleri ve devamsızlıkları var, ödev getirmiyorlar. Öğrencilerden çoğunlukla hazırlanamadım, dersim çoktu cevabını alıyorum." diye ifade etmişlerdir. Ö₁₁ ise; "Okul yüklerinin ağır olması çocukların bu alanda ciddi bir ivmeyle ilerlemelerine engel oluyor. Bu eğitim sisteminde BİLSEM, sistem ile örtüşen bir yapı arz etmediğinden mevcut koşullar içerisinde ortaya çıkabilecek performans bu oluyor. Çözüm ise bence eğitim sistemimiz içinde yeniden bir yapılandırma ve düzenlemeye gidilmelidir" görüşünü dile getirmiştir. Katılımcılardan ikisi öğrencilerin okullarındaki sınavları veya üniversite sınavlarının da öğrencilerin devamsızlık yapmalarına sebep oluşunu şu cümlelerle ifade etmişlerdir: "Proje öğrencileri genelde lise grubu olduğu için devamsızlık sorunu hat safhada, sınavları var, çocuklar zorlanınca bize gelmiyorlar" (Ö₅). "Proje dönemi öğrencilerimiz bize çok zaman ayıramıyor. Çok sağlıklı geçmiyor derslerimiz" (Ö₁) Katılımcılardan Ö₁₇ ve Ö₁₈ öğrencilerin ulaşımdan kaynaklı devamsızlık yaptıklarını belirterek görüşlerini şu şekilde dile getirmişlerdir: "Devamla ilgili zorluklar var. Burada daha çok devam sıkıntıları oluyor. Çocuklar korkuyorlar. Örneğin bugün gelemeyenler var trafik aksadı, rüzgâr esiyor, fırtına oluyor, kar yağıyor nedenleri gibi devam sorunları olabiliyor" (Ö₁₇). "Öğrenci ve veli açısından ulaşım sorunu var. ... Bizim şehirde ilçeler arası mesafe uzak... İlçelerden kazanan çocuklar bir hevesle geliyorlar. İki gün, üç gün, ondan sonra bu işin ekonomik boyutu var benzini, emeği var, zahmeti var çocuk arabanın arkasında uyuyup geliyor. 80 kilometre yoldan gelmek zor, zaman içinde pes ediyorlar ve bırakıyorlar. Bilim ve Sanat Merkezlerinin sayılarını artırmaları lazım ya da çocukları kaybetmemek adına okullarında eğitim verilecek bir çözüm aranmalı. Pırıl pırıl çocuğumuz bırakmak zorunda kaldı ulaşım yüzünden" (Ö₁₈). Ö₃ ise; öğrencilerin veli tayinleri ve taşınma sebebi ile BİLSEM'i bırakmak zorunda kaldıklarını ifade etmiş ve görüşünü şu

şekilde dile getirmiştir: “Öğrencilerimin velilerinin tayinleri nedeni ile özellikle polis, asker, memur gibi sebeplerden dolayı yetiştirdiğim öğrencilerimden uzaklaşmış oluyorum. Okul sonrası bir eğitim olduğu için, öğrencilerimden bazıları ders devamlılığında zorluk çekiyorlar”.

Katılımcılardan; Ö₁, Ö₃, Ö₄, Ö₅, Ö₇, Ö₁₄, Ö₁₈, Ö₂₁ öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklardan kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Örneğin; Ö₁ “Öğrenciler arasındaki seviye farklılıkları gözlemliyorum. Aynı düzeyde olan öğrencileri bir grupta toplamak çözüm getirebilir. Ayrıca rehberlik takviyesi ve öğrencilere daha zenginleştirilmiş program, araç-gereç sağlanabilir” şeklinde düşüncelerini dile getirmiş, diğer bir katılımcı Ö₁₄ ‘de bu görüşü destekler şekilde “Çocukların bilişsel zekâları farklı farklı. Ne kadar özel yetenekli görünseler de hepsinin algılama şekli farklı. ...O yüzden öğrencilerle bazen uyumsuzluk yaşanıyor. Çözüm önerisi olarak; daha geliştirilmiş araç gereçlerle bu iş yapılabilir” görüşünü ifade etmiştir. Ö₇ aynı şekilde öğrenci farklılıkları olduğunu belirterek; “BYF programı öğrencileri arasında seviye farkı var. ...Akşam grubu öğrencilerinin % 70’ ine yakını özel ders alıyor ve küçük yaşta müzikle ilgilenmeleri nedeni ile seviye olarak daha yukarıda bulunmaktadır. Özel ders almayan, yetenekli öğrencilerimizi daha fazla ve disiplinli çalışmalarını sağlamaktayım” şeklinde görüşleri dile getirmiştir. Ö₂₁ “Üçüncü ve dördüncü sınıflar aynı dönem girmişlerdi, iki yaş grubunda da uçurumlar çok fazla, mesela biri somut, diğeri soyut anlayabiliyor aradaki yaş farkı öğrenciyi çok zorluyordu. İki öğrenciyi de aynı programı uygulayıp ayrı yöntemlerle anlatıyorum” şeklinde geliştirdiği çözüm önerisini de ifade etmiştir. Ö₄ ise “Bireysel farklılıklar sebebiyle zaman zaman yaşayabiliyorum. İlgi, istek ve merakları bu durumlarda bana yardımcı oluyor. Derslere farklılıklar katmak derse karşı tutumlarını olumlu yönde etkiliyor” çözüm ürettiğini ve farklılaştırılmış öğretim yöntemini kullandığını dile getirmiştir. Diğer bir katılımcı da görüşünü “... Farklı yaş gurubundan, farklı seviye grubundan öğrencilerim var. İkinci sınıftan piyano öğrencim var. Geçen sene başladı ve seviyesi farklı. İki gitar öğrencim var. Bu yıl biri yeni bireysel, diğeri ise geçen yıl bireysel olmuştu, iki farklı seviye ve iki farklı yaş. Bunların içinde birde yaşları büyük olan seviyesi ileri olan bir öğrenci var. Hepsinin algıları aynı düzeyde değil, öğrenme hızları da farklı” (Ö₁₈) şeklinde ifade etmiştir. Yaşanılan bu sorunların üstesinden gelebilmek için katılımcılar farklı çözüm önerileri üretmek üzere problemlerin üstesinden gelmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Örneğin; katılımcı Ö₃ “uyum ve destek eğitim programlarında toplu veya iki kişilik grupla ders işlenirken basit vuruşlu okul şarkılarını blok flüt ve melodika ile çaldırıp söyletme yoluyla çeşitli tekerleme ve müzikli oyunları ile işliyorum” şeklinde dersleri öğrencilerin seviyelerine uygun oyunlaştırarak yürüttüğünü belirtmiştir. Aynı şekilde Ö₁₈ de “Şiir yazdırıp, oyunlaştırmaya ve tekerlemeye dönüştürüyoruz” diye dersi oyunlaştırdığını

ve yine Ö₅ ise “Müzik temeli vermeye gayret ediyorum. Zaman zaman oyunlaştırarak, zaman zamanda enstrüman destekli olarak konuları işleniyorum” şeklinde oyunu kullandığını ifade etmiştir.

Katılımcılar tarafından belirtilen diğer bir sorun ise öğrencilerin verilen ödevleri yapmamaları, görev ve sorumlulukları yerine getirmemeleri, verilen konulara çalışmadan gelmeleridir. Örneğin Ö₁₂ “Yaşadığım sorunlar genellikle sınavım vardı tekrar yapamadım şeklinde oluyor.” Ö₁₅ “Verilen çalışmalara çalışılmadan geliniyor. Bazı öğrenciler dersi çok fazla dikkate almıyor ya da dersi daha çok şarkı, türkü söyleme gibi hobi şeklinde görüyorlar.” Ö₈ ise “Özellikle ilköğretim ve ortaokullardaki öğrencilerin verilen parçaya çalışılmamış olarak gelme sorunu oluyor. Öğrenci istediğim doğrultuda ilerleyemiyor, ilerlemesi gecikiyor”

Katılımcıların son olarak belirttikleri sorun ise öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük veya farklı olmasıdır. Örneğin katılımcı Ö₅ yaşadığı sorunu; “Önceki yıllarda ilköğretim okullarından öğrenci alındığı için, müzik dersi yapılmadığından öğrencilerde korkunç boyutlarda alt yapı boşluğu vardı. Çözüm önerim; sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitime katılmaları ve ilköğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin daha dikkatli ve özverili çalışmalarını” şeklinde ifade etmiştir. Ö₁₇ “Öğrencilerin bir altyapıları yok. İlkokul birinci, ikinci, üçüncü sınıflarında ve anaokulunda öğrendikleri ile geliyorlar. Müzikal alt yapılarının olmaması problem oluşturuyor...” şeklinde öğrencilerinin müziğe yönelik, hazır bulunuşluk düzeylerine yönelik problemlere değinmiştir.

4. 2. 2. BİLSEM Yönergesine ilişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcılara BİLSEM yönergesinden kaynaklı bir sorun yaşayıp yaşamadıkları sorusuna, bazı katılımcılar yaşamadıklarını ve bazıları ise yaşadığını ifade etmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre aşağıda yer alan Tablo 7 oluşturulmuştur.

Tablo 7. Katılımcıların BİLSEM Yönergesine Ait Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler

Evet	Hayır
Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₂₀ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₄	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₆ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₇ , Ö ₁₉ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅

Tablo 7’de görüldüğü gibi 14 katılımcı evet ve 11 katılımcı hayır, şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Katılımcıların yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların BİLSEM Yönergesine Ait Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Karşılaşılan Sorunlar	Çözüm Önerileri
Örnek planın olmaması (Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₄ , Ö ₂₀ , Ö ₂₂ Ö ₂₄)	• Plan oluşturmak (Ö₉, Ö₂₀, Ö₂₄) • Öğrencilerin ilgi ve yeteneği doğrultusunda dersin işlenmesi ve plan yapılması (Ö₈) • BİLSEM' de çalışan öğretmenin kadrolu öğretmen olması (Ö₈)
İçeriğin belirsizliği (Ö ₇ , Ö ₉ , Ö ₁₁ Ö ₁₆ , Ö ₂₁ ,)	• Konular belli olmalı (Ö₂₁)
Kaynak yetersizliği (Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₈ , Ö ₂₂ , Ö ₂₄)	• Üstün yetenekli çocuklarla ilgili bir eğitim alınması(Ö₂₂) • Hizmet içi eğitimin artırılması (Ö₁₈, Ö₂₄)
Yönetmeliğin olmaması (Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₁₀)	• Çözüm önerisinde bulunulmamıştır

Tablo 8'de belirtilen sorunların başında örnek ders planının olmayışı, içeriğin belirsizliği ve kaynak yetersizliği olduğu görülmektedir. Katılımcılardan Ö₇ bunlarla ilgili düşüncesini şu şekilde ifade etmiştir: “BİLSEM yönetmeliğinin olmaması, mevzuatta işlenecek konuların belirsizliği, kendi bilgi donanımımız ve becerimizle yapmamız, örnek planların olmaması, yıllardır süregelen bir sorun olmaktadır. 11 yıldır Bilim ve Sanat Merkezi'nde çalışmam, konu anlatımı ve işlemede sorun yaşatmıyor. Özverili çalışarak sorunların altından kalkmaya çabalıyorum”. Ö₉ BİLSEM'de bir kargaşanın hâkim olduğu üzerine vurgu yaparak “Engelli okullarında özel eğitim tecrübem var. Onlarda plan, program ve mevzuat var açık ve net ama BİLSEM tam bir karmaşa. Okulumda içimden ne geliyorsa, bireylerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda onu öğretiyorum. Genelde çalgı eğitimi ağırlıklı oluyor. Acil bir çalıştay ile bütün gruplarda Destek eğitimi, BYF programı, ÖYG programı gibi çerçeve planı oluşturulmalı. Hem çalgı bazında hem de genel müzik eğitimi olarak. Acilen bir müfredat yapılmalı. BİLSEM'ler içerisinde güzel sanatlar lisesi tarzı bir müzik bölümü olmalı. Branş bazında kadrolu öğretmen alınmalı” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Ö₂₀ “Plan yapmada, dersin aktarımında elimde bir veri olsa belki çok daha farklı olur ama yapılan veriye de çok fazla bağlı kalamıyorum. Bize bir yön göstermeleri gerek. Şu anki bütün planlarımı kendime göre, kendi inandığım doğrular üzerinden yapıyorum. Belki benim inandığım doğru, bir başkasına göre yanlış ya da çocuklar açısından belki ağır, belki de hafif kalabiliyor. Bunu çok fazla ölçme şansım yok. Bazı çocuk da çok iyi sonuçlar elde edebiliyor. Bazı çocuğu müziğe küstürebiliyorum. Bu da hoş bir şey değil, ortasını yakalamam gerek. İrtibat kopukluğu var. Kendi aramızda da bunu yaşıyoruz. Daha çok birlikte olmamız gerek. Bütün bilim ve sanat merkezindeki müzik öğretmenleri bir araya toplansa bir ay sonunda plan çıkar” şeklinde dile getirmiştir. Katılımcılardan Ö₈ ise “BİLSEM'e başladığım ilk yıllarda ne yapacağımı bilememek büyük bir sorundu. Öğrenciyle ne yapmam gerekiyor? Beni çok yoruyordu. Ama zaman

içerisindeki bazı şeyleri öğreniyorsunuz. Şu an öğrenciye göre ya da gruba göre plan yapıyorum. Seviyelerini bildiğim öğrencilerde sorun olmuyor. Bazen destek eğitimindeki öğrencileri tanımadığım için sorun oluyor, o zamanda etkinlik konusunu değiştiriyorum basite indirgiyorum ya da ağırlaştırıyorum. Ders aktarımı bizde çok önemli her yaştan öğrenciyle karşı karşıya kalıyorsunuz. Bu yüzden BİLSEM’de çalışan öğretmenin mutlaka kadrolu öğretmen olması ve bir iki yıl çalışıp tayin isteyip gitmemesi gerekir. Asıl verim o zaman alınıyor çünkü BİLSEM öğretmenin sürekli düşünmesi ve gelişmesi gerekiyor” şeklinde deneyimle bazı sorunları aşabildiğini ifade etmiş ve BİLSEM’de yaşanan sorunlardan biri olan kadrolu öğretmen çalıştırılmasına vurgu yaparak deneyimli öğretmenlerin önemini belirtmiştir. Ö₂₄ ise “2006 yılından beri destek eğitimi, BYF programı, ÖYG programı, hazır bulunuşluk, öğrenci seçimleri, hepsine plan arşivi oluşturdum. 2006 yılından beri aynı planı uyguluyorum. Şablon arıyorum internetten, BİLSEM’lerden bulamıyorum. Genel olarak baktığımızda yönergelerde sıkıntı yaşayacağımız çok noktalar var. Biz bunu nasıl gündeme getirebiliriz? Nasıl duyurabiliriz? Birbirimize mailler atarak ne kadar yardımcı olabiliriz? ...2011 yılında seminer olmuştu, bu seminerlerin daha çok olmasını istiyoruz. Çözüm önerisi olarak Bilim ve sanat merkezindeki olan arkadaşlarla ortaklaşa bir yerde yaz tatilinde bir araya gelip aramızdan grup sözcüsü seçip birkaç kişi bakanlığa gidebiliriz problemlerimizi gündeme getirebiliriz” şeklinde hizmet içi eğitimin gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Katılımcı Ö₂₂ “Dersimize yönelik plan varsa da açık bir şeye ulaşamadım. Yani hep gelişigüzel, kendi çabalarımızla bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Örnek etkinlikler konusunda bile çok kapalı, ancak kendiniz araştıracaksınız, bulacaksınız, kendi yaratıcılığınız belki üstün yetenekli çocuklarla ilgili bir eğitim almış olsak daha farklı yaklaşabilirim olaya, deneme yanılma ile gidiyor biraz” şeklinde yaşadığı sorunları sıralamıştır. Diğer katılımcılardan Ö₁₆ “Bize müzik adına çokta yol gösterici şeyler yok. Ana başlıklar verilmiş ve ana başlıkların içi dolmadığı için bizde kendi bildiğimiz yöntemleri uyguluyoruz”. Ö₁₁ ise “Eğer bir program beklentisi varsa sorun çok... Her bilsem gibi bireysel çözüm üretiyoruz.” şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Ö₁₅ ise buna ek olarak; “Öğrenciler ile şu şekilde ders işlenebilir denilen bize yardımcı olabilecek yol gösterebilecek bir kaynak olsaydı gerçekten işimiz kolaylaşır. Planları öğrencilerin bulunduğu dönemi düşünerek kendim araştırarak yapmaya çalışıyorum” şeklinde belirtmiştir. Ö₁₈ sorunları çözmeye kendi çabalarının olduğunu belirterek şunları ifade etmiştir: “Bu sorunların çözümü için önümüzde örnek model yok. Biz kendi çabalarımızla çözüyoruz. Ben yaklaşık 10 yıldır bu kurumdayım. Bilim sanata başladığımda sudan çıkmış balığa döndüm ilk iki üç yılım çevreden kaynak araştırmakla ve toplamakla geçti çünkü eğitim semineri ya da çalıştay yoktu” Ö₁₄ ise Ö₁₈’e benzer

şeyler söyleyerek görüşlerini şöyle ifade etmiştir: “Bu sorunları kendimiz çözmeye çalışıyoruz. En azından geçmiş senelerden veya internetten kalıntılar olsa bilgi alırız, tamamen kendime göre dersleri yapıyorum. Çocuk ne yapabilir düşüncesi ile planları kendim yapıyorum. Eski öğretmenlerin gittiği yolu da bilemiyoruz birebir görüşme imkânımız da olmuyor” Ö₂₁ ise “Yönergede dersin nasıl anlatılacağı hangi konuları işlemeniz gerektiği olmalı diye düşünüyorum” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir”.

Ö₅, Ö₇ ve Ö₁₀ Yönetmeliğin olmamasını sorun olarak görmüşlerdir. Örneğin, Ö₅ “Yönetimsel bazda ve özlük hakları konusunda sorunlar çok, hala yönetmelik yok”. Ö₁₀ ise; “Yönetmeliğin çıkması gerek” şeklinde düşüncelerini belirtmişlerdir.

BİLSEM yönergesine ait sorun yaşamadıklarını belirten katılımcılardan Ö₂₃ “Milli Eğitim’de ya da ilköğretimde olduğu gibi kılavuz kitabımız yok. Tamamen bize bırakıldı. Aslında bir yönden öğrenciye göre iyi, özellikle nota eğitiminde notaları verirken hayattaki farklı örnekleri göstererek çocuklara öğretebiliyoruz, bir şeylerle kısıtlamıyorlar bizi. O anlamda güzel, daha rahat anlatıyoruz kısıtlanmadan” şeklinde görüş bildirmiş Ö₁₇ ise Ö₂₃’e benzer ifadelerle bu görüşü desteklemiştir: “Bizi sınırlandıran fazla bir şey yok. Kendi programımızı kendimiz yaptığımız için özgürüz o alanda, ama sınırlandıran şey eğitim sistemi okullardaki sistem daha gelişmeye elverişli olsa çocukları geliştiren bir sistem olsa BİLSEM’lerde bunun paralelinde gelişir”. Aynı şekilde Ö₁₉’da “Mevzuat konusunda bakanlığı tebrik etmek lazım. Benim şöyle bir bakış tarzım var. Bizi mevzuatla kısıtlamış olsalardı, birçok şey yapamazdık. Ders işleme konusunda, müfredat konusunda bizi çok serbest bıraktılar.” diye sorun olmadığını ifade etmiştir. Ö₁₃’de sorun yaşamadığını belirterek “Açıkçası ilk geldiğim yıldan itibaren kendime bir düzen oluşturdum. Ne işleyeceğimi, hangi parçaları vereceğimi, hangi metodu kullanacağımı planladım, onları kullanıyorum. Sıkıntı yaşadığımda bir problem olursa güzel sanatlar lisesi ve üniversitedeki arkadaşlarıma ve onların kaynaklarına başvuruyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

4. 2. 3. BİLSEM Öğrenci Velilerine İlişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcıların velilerle herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıklarına yönelik soruya vermiş oldukları cevaplar Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Katılımcıların Veli Kaynaklı Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına Dair Görüşler

Evet	Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₂ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₂₀ , Ö ₂₂ , Ö ₂₄ , Ö ₂₅
Hayır	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₆ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₃

Tablo 9'dan da anlaşılacağı üzere katılımcılardan 15 kişi bu soruya evet cevabı verirken, 10 kişi hayır cevabı vermiştir. Katılımcıların belirttiği veli kaynaklı sorunlar ve ürettikleri çözüm önerileri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Veli Kaynaklı Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorunlar	Çözüm Önerileri
BİLSEM 'in dersane (kurs) gibi görülmesi, önemsenmemesi (Ö ₅ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₂ , Ö ₁₅ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₂₀ , Ö ₂₄)	• Öğrencilerin kendi okullarındaki öğretmenleri ile görüşmek (Ö₅) • Veli ile bireysel görüşme yapmak veya bilgilendirme semineri vermek (Ö₈, Ö₉, Ö₁₂, Ö₂₀, Ö₂₄)
Enstrüman seçiminde veli müdahalesi (Ö ₄ , Ö ₂₂ , Ö ₂₄ , Ö ₂₅)	• Seçimi öğretmenin yapması (Ö₂₂) • Velileri bilgilendirmek ve gerekli açıklamanın yapılması (Ö₄, Ö₂₄, Ö₂₅)
Velinin çocuğunu üstün görmesi, mükemmeliyetçi olması (Ö ₃ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₁₆)	• Birebir görüşmek (Ö₁₆) • Sabır göstermek, hoşgörülü davranmak (Ö₇)

Tablo 10'dan anlaşılacağı üzere en fazla yaşanan sorunun velilerin BİLSEM'i kurs olarak görmeleri ve müzik dersine gereken önemi vermemeleridir. Örneğin Ö₅ "Veli hala klasik yaklaşımda, biz gönderiyoruz siz sahip çıkın. Dersane gibi derslerine yardımcı olun. Birebir görüşmelerde ise yine sonuç alamıyoruz. Danışmanlık görevi gereği okullara gidip öğretmenlerle görüşüyorum o zaman sorunları az da olsa çözebiliyorum" şeklinde ifade ederken, Ö₉ "Veliler burayı özel kurs yeri gibi görüp, 'oğluma neden keman dersi veriyorsunuz' gibi sorular yöneltiyor. Müzik dersi alsın almasın beklenti içine giriyorlar. Ben de öğrenci velilerim başta olmak üzere hepsine sistemim hakkında bilgi veriyorum. Okul idaresi ile görüşüp kendi öğrencilerimi kendim seçmek istediğimi dile getiriyorum. Kısmen de olsa veli problemlerinin önüne geçmeye çalışıyorum" diyerek ailelerin beklentilerinin farklı olduğunu dile getirmiştir. Aynı şekilde Ö₂₀ "Sonuçta bu işin ciddi bir iş olduğunu velinin öğrenmesi gerek, velinin burayı hangi gözle nasıl baktığı önemli. Kurs mantığı ile baktığı zaman bir anlamı yok. Burada gerçekten çok yetenekli, çok başarılı öğrenciler var, ama müzik kulağı çok iyi olup ta çok başarısız olan öğrencilerimiz de var. Bunun nedeni gerek veli, gerek öğretmen, gerek öğrenci olsun paylaşılacaksa eşit paylaşılmalı. Velilerle sorunumuzu genellikle konuşarak çözüyoruz, durumu anlatıyoruz, nelerin olması gerektiğini nasıl davranmamız gerektiğini... Bu da bir yere kadar olmayınca da olmuyor" şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Ancak çözüm üretmeye çalışsalar da başarılı olamadıklarını da dile getirmiştir. Katılımcılardan Ö₂₄ ise "Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrencilerimizin velileri burayı bir dersane, bir etüt merkezi gibi görüyorlar" şeklinde düşüncelerini belirterek diğer katılımcıların görüşlerine benzer ifadelerde bulunmuştur. Aynı şekilde bir diğer katılımcı "Bazı veliler müziğin gereksiz

olduğunu ve öğrenciye enstrüman alırlarsa, ders notlarının düşeceğini söylüyorlar. Onlara müziğin zekâ gelişimi ve psikomotor beceriler açısından olumlu etkisi olduğunu anlatıyorum. Bazen başarılı oluyorum, bazense veli bildiğinden şaşmıyor” şeklinde duygularını dile getirmiştir (Ö₁₂). Katılımcılardan bir kısmı velilerin sınav sistemi nedeni ile kendi derslerine gerektiği kadar önem verilmediğini, bunu sorun olarak gördüklerini ifade ederek görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir. Örneğin Ö₁₅ “Veliler ve öğrenciler bizim dersimizi daha çok ikinci planda görüyor haklı olarak. Çünkü sınavlarda müzik dersinden soru çıkmıyor. Bu nedenle onları çok sıkıyorum. Çünkü onlarda kendi çapında haklı yoruluyorlar ve dersleri yoğun. Müziği burada ders olarak değil de, boş zamanlarını hoşça geçirebilecekleri bir etkinlik olarak algılamaları için elimden geleni yapıyorum” şeklinde dile getirmiş, Ö₁₂ “Daha çok yaşadığım sorun öğrenci velilerinin müziğe bakış açıları ile ilgili. Veliler genelde sınavda çıkacak dersler ile ilgililer. Müziğin çocuk gelişimindeki olumlu etkileri velilere aktarılabilir” şeklinde ifade etmiştir. Ö₁₇ ise velilerin müzik yerine diğer alanları önemsediklerini belirterek düşüncesini “Genellikle bilim ağırlıklı dersleri önemsiyorlar. BİLSEM’i hobi atölyesi gibi düşünenler de var. Ancak biz de çocuklar daha çok belirliyor sonucu. Veli çocuğa bakıyor, hoşlanıyorsa etkinlikten, çocuğun isteklerini daha çok göz önünde tutuyor. Müzik ile ilgili eğer çocuk memnunsu veli çocuğuna saygı gösterip ona uyuyor” şeklinde belirtmiştir. Ö₁₅ ise velilerin duyarsızlığını “Bir kısmını fazla beklenti içinde olarak görüyorum, ama bunun aksine bazı veliler de çok fazla duyarsız olabiliyor. Mesela çok yetenekli gördüğüm bir öğrenciyi burada çalıştırıyorum ve diyorum ki bu enstrümanı alırsanız çok daha hızlı ilerleriz, ama maalesef bir kısmı da komşularımız rahatsız oluyor diyerek almıyorlar, ilgi duymuyorlar” şeklinde ifade etmiştir. Aynı şekilde Ö₁₈ velilerin müziği önemsemediklerini şu sözlerle dile getirmiştir “Sanat alanındaki beklentileri çok düşük, veliye çocuğunuz müziğe seçildi dediğim zaman sevinmiyor, matematiğe seçilmediği zaman üzülüyor”. Ö₂₄ ise “Anne baba diyor ki “oğlum müziği boş ver sen diğer derslerine çok çalış” dolayısıyla çocuk önyargılı geliyor. Bu hepimizin genel bir sorunu. Alanımızın daha başarılı daha kendisini gösterir bir duruma gelebilmesi için bol bol veli seminerleri ile bilgilendirme yapmalıyız” diyerek düşüncesini ifade ederken, Ö₈ kendince çözüm üretmek için sık sık velilerle iletişim içinde olduğunu ve yaşadığı problemin üstesinden gelmeye çalıştığını ifade etmiştir. Görüşlerini ise şu sözlerle dile getirmiştir: “Veliler eğer çocuklarını isteyerek gönderiyorsa, arkanızda hep destek olarak onları hissediyorsunuz. Bazen istisnalar oluyor ve isteksiz gönderiyorlar. Onlarda zaman içinde sizi anlıyor ve destek veriyorlar. İrtibatı koparmamak çok önemli. Öğrencinin sorunlarına eğilmek ve beraberce aşmak çok önemli”.

Diğer bir sorunun da öğrencilerin enstrüman seçme aşamasında yaşandığını belirten katılımcılar bunu çocuklar içinde problem yarattığını düşünceleri ile şu sözlerle

dile getirmişlerdir: Ö₄ “Enstrüman seçimi konusunda sıkıntılar yaşanabiliyor. Çocuğun fiziki yapısı, ilgisi, isteği, yeteneği ve düzeyine göre seçim yapmayı esas alıyorum. Bunları velilere mümkün olduğunca açıklamaya çalışıyorum. Örneğin işitsel düzeyi yeterli olmayan bir çocuğun perdeli bir alette başarılı olabileceğini, yaylılarda zayıf kalabileceğini açıklıyorum.” Aynı şekilde Ö₂₂ ise “Veli; hocam çocuk müzik alsın, peki çocuk istiyor mu? Çocuk baskı altında istiyor, veli; hocam keman çalsın diyor, tamam çocukla başlıyoruz çocuk ağlayacak gibi oluyor mutsuz, aslında çocuğun gönlünde gitar var, aileyi ikna edemiyoruz çocuk gitar istiyor, hayır keman alındı bir kere keman çalacak. Yarım dönem ben o çocuğun karın ağrısı ile derse geldiğini ve geç gelip erken gitmek için yalvardığını biliyorum. Aileyi ikna edemiyoruz. Rehber öğretmenden yardım istiyoruz sonuçta bu çocuk gitara geçiyor ama aile müzik istediği için orada” veli seçimi öğretmene bırakmalı diye düşünüyorum” yaşadığı sorunun öğrencisini de olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Ö₂₄ “Veli, çocuğunun gitar çalmasını istiyor, hocam çocuk yapabilir mi demiyor? Ben de zor durumda kalıyorum fakat bunu hem veliye hem de çocuğa yaşatarak yapamayacağını gösteriyorum dolayısıyla veli kendi kendine geri çekilmiş oluyor, küsmüyor” şeklinde açıklamıştır. Ö₂₅'de velilerle etkili iletişimin önemine vurgu yaparak, “Velilerin müzik derslerini enstrüman odaklı görmeleri ve kendi istedikleri enstrümanı öğrencilerin çalmalarını istemeleri bir sorun. İkna etme çabaları ile olumlu sonuçlar alıyorum” şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir.

Bazı velilerin çocuklarını olduğundan daha üstün görmeleri katılımcıların yaşadığı diğer veli kaynaklı sorunlardan biri olarak Tablo 10'da yer almaktadır. Örneğin Katılımcı Ö₃ “Velilerin bilim-sanat programları yapılırken sadece kendi çocuğunu düşünerek program istemeleri, kendi çocuklarının mükemmel olduğu hayali ile öğretmene akıl verme huyları bizi fazlasıyla üzüyor” şeklinde ifade ederken Ö₅ aynı durumu velilerle yaşadığını belirterek “velilerde şöyle bir düşünce hâkim “benim çocuğum zeki ötesi yok” bu durumun üstesinden gelmekte zorlanıyoruz” şeklinde yaşadığı problemi dile getirmiştir. Ö₁₆ ise “Veli kaynaklı çok sorun var... Onların gözünde bizim çocuğumuz üstün ve özel düşüncesi var. Bazı çocuklarda dezavantaj yaratıyor bu, çocuk kendisini farklı hissettiği için arkadaşlarından dışlanıyor ve dışlandığını hiç umursamıyor, veli benim çocuğum niye ikinci ya da üçüncü olur, Bilim ve Sanat Merkezini kazanmış çocuk diyor, böylece çocuğun veli egosundan dolayı çok yıprandığı ve mutsuz çocuklar olduğu örnekleri görülebiliyor. Bunu çözmek için veli ile birebir görüşmelerle anlatmaya çalışıyoruz. rehber öğretmenimizin olmaması çok büyük bir dezavantaj.” şeklinde velilerle yaşadığı sorunları dile getirmiştir: Ö₇ ise yaşanan sorunların sabırla çözüleceğini belirterek “Çok sık olmasa da zaman zaman çok hırslı ve mükemmeliyetçi velilerimiz sorun yaratabiliyor. Bazen çocuklarına baskı yaparak, bazen öğretmeni suçlayarak kendilerini haklı göstermeye

çabalıyorlar.” Sabır göstererek, hoşgörülü davranarak zamanla sorunların çözümlendiğini söyleyebilirim” şeklinde düşüncelerini belirtmiştir.

Ö₁, Ö₂, Ö₆, Ö₁₀, Ö₁₁, Ö₁₃, Ö₁₄, Ö₁₉, Ö₂₁, Ö₂₃ sorun yaşamadıklarını dile getirmişlerdir. Bu konuda Ö₁₄ düşüncesini şu sözlerle ifade etmiştir: “Şu ana kadar veli kaynaklı problem yaşamadım, velilerimiz oldukça duyarlı bu konuda özellikle destek öğrencilerimizin velileri gayet ilgili enstrüman konusunda, destek konusunda herhangi bir problem sıkıntı yaşamıyorum”

4. 2. 4. Kurum idarecilerine ilişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Tablo 11. Kurum İdarecileri İle Sorun Yaşanıp Yaşanmadığına İlişkin Görüşler

Evet Yaşıyorum	Ö ₃ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₁₀ , Ö ₁₄ , Ö ₁₉ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃
Hayır Yaşamıyorum	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₆ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₂₀ , Ö ₂₁ , Ö ₂₄ , Ö ₂₅

Tablo 11’den de anlaşılacağı üzere katılımcıların, 8’i evet ve 17’si hayır cevabı vermiştir. Katılımcıların yaşadıkları sorunlar Tablo12’de belirtilmiştir

Tablo 12. Kurum İdarecileri ile Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorun	Çözüm Önerisi
İdarecilerin kendi isteğine göre program yapması (Ö ₅ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃)	Çözüm önerisinde bulunulmamıştır
İdarecilerin müzik dersini önemsememesi (Ö ₇ , Ö ₁₀)	Çözüm önerisinde bulunulmamıştır
İdarecilerin müzik alanına müdahalesi (Ö ₁₄)	Her branştan bir öğretmen olmalı (Ö ₁₄)
İdarecilerin öğretmenin lisansüstü eğitimine destek olmaması (Ö ₁₉)	İdarecilerin lisansüstü eğitim yapmış olmaları (Ö ₁₉)
İdarecilerin öğretmen görüşlerini dikkate almaması ve veli görüşünü önemsemesi (Ö ₃)	Çözüm önerisinde bulunulmamıştır

Tablo 12’de belirtildiği gibi öğretmenlerin okul idarecileri ile ilgili yaşanan sorunları başında, ders programlarının öğretmen görüşü alınmadan hazırlanmasıdır. Örneğin katılımcı Ö₂₂ “Kadrolu öğretmenlerin programına göre benim programım ayarlanınca üzülebiliyorum. Kendimi buraya ait hissetmezsem verimli olamam” diye ifade ederken, Ö₂₃ de aynı problemi yaşadığını dile getirerek “Kurulda o şekilde karar alınmış. Birinci dönemde nasılsa ikinci dönemde de program aynı şekilde devam edilecek denildi. Benimde diğer okulumdaki programımla çakıştığı için ders saatlerim o öğrencilerimi ikinci dönemde alamadım. Öyle bir sorun yaşadım” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Ö₅ ise

kurum idarecileri ile yaşadığı sorunu, ders programları, ayrımcılık ve ek ders şeklinde ifade etmiştir.

Diğer bir sorun da kurum idarecilerinin müzik dersine gereken önemi vermemesidir. Katılımcı Ö₇ bu soruna ilişkin görüşlerini şu şekilde belirtmiştir: “Yönetimle ilgili ciddi sorunlar yaşıyorum. 23 Nisan’a özel her yıl yaptığım konserin hazırlığını nasıl yapacağımı sorduğumda konser yapma dedi. Yine de arkadaşlarımdan yardımları sayesinde konseri yaptım. Keman çalan, gitar çalan öğrencileri bazen bir boş odaya çalışma yapmak için gönderdiğimde öğrencilere odayı boşalttırıyor. Başında öğretmen yok diyerek gönderiyor. Aynı anda iki yerde olamayacağımı söylediğimde çözüm üretmiyor.” Ö₁₀ ise “Bir önceki müdürle sık sık sorun yaşıyorduk. Müzik dersini önemsemiyordu. Müzik yeteneğinin yetenek olmadığına inandırmıştı kendini. Bilim alanından gelen öğrencilerin sanat alanındakilere göre zeki olduklarını söylüyordu” şeklinde eski kurum idarecisinin müzik dersini önemsemediğini ifade etmiştir.

Yaşanan bir diğer sorun da kurum idarecilerinin alanı olmamasına rağmen müzik alanına müdahale etmeleri ve kendi kararlarında ısrarcı olmalarıdır. Örneğin Ö₁₄ “Kurum müdürü hangi enstrümanları çalışıyorsunuz diye sordu, keman olduğunu söyledim, aynı zamanda ses eğitimi işitme ve piyano verebileceğimi söyledim. ‘Hocam bağlama ve gitar çalmanızda gerekiyor’ dedi. Tamam, o benim meslek kariyerime bir şey kazandıracak, şu an gitarda enstrümanlarımdan arasına girdi. Ama böyle bir dayatma olması hoşuma gitmedi. Böyle bir şey oluyorsa her branştan bir öğretmen gelmeli” şeklinde kurum idarecisi ile yaşadığı sorunu dile getirmiştir.

Öğretmenlerin kendilerini yetiştirmelerinde kurum idarecilerinin destek olmadığını, yüksek lisans eğitimi için gereken izinleri alırken bile idarecilerin problem çıkardıklarını ifade eden katılımcı Ö₁₉ “BİLSEM’e bizi alırken fedakârlık özveri çalışkanlık özellikleri ile aldılar ama maalesef müdürleri almadılar. Bence BİLSEM’lerle ilgili yapılacak bir şey varsa öncelikle idarecilerden başlanmalı, doktora yapmış öğretmen atamalıdır. BİLSEM ile ilgili tez yaparken müdür, izin al gel tezini yaptıralım. İzin alıyorsunuz daha sonra zamanı değil diyorlar. Tabi ki böyle olursa insan BİLSEM’den soğuyor” şeklinde yaşadığı problemleri dile getirmiştir. Çözüm önerisi olarak da idarecilerin doktora yapmış öğretmenlerden atanması gerektiğini belirtmiştir.

Ö₃ ise okul idarecilerinin makam kaygıları nedeniyle velilerin kabul edilemeyecek isteklerine bile göz yumduğunu ifade ederek düşüncelerine şu sözlerle devam etmiştir: “Kurum müdürleri koltuklarına laf gelmesi korkusuyla velileri çok şımartmasalar daha iyi olur”. şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.

4. 2. 5. Öz Yeterlik ve Öz Güvene İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Tablo 13. Katılımcıların Öz Yeterlik ve Öz Güvene Dayalı Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler

Evet Yaşıyorum	Ö ₁ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅
Hayır yaşamıyorum	Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₈ , Ö ₁₀ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₇ , Ö ₁₉ , Ö ₂₀ , Ö ₂₄

Tablo 13'den de anlaşılacağı üzere katılımcılardan 12'si öz yeterlik ve öz güvene dayalı sorun yaşadığını ifade ederken, 13'ü ise yaşamadığını ifade etmiştir. Katılımcıların yaşadıkları sorunlar Tablo 14' de verilmiştir.

Tablo 14. Öz Yeterlik ve Özgüvene Dayalı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorunlar	Çözüm
Özel yetenek ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere yönelik pedagojik ve teknolojik bilgi eksikliği (Ö ₁ , Ö ₇ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅)	Hizmet içi seminerlerin ve eğitimlerin artırılması (Ö₁, Ö₇, Ö₁₅, Ö₁₆, Ö₁₈, Ö₂₁, Ö₂₂) Rehber öğretmen ve veliler ile iş birliğine gitmek (Ö₁₅) Diğer BİLSEM' lerle iş birliği (Ö₁) Yut dışında eğitim alınması (Ö₁)
Her enstrümanı çalmada yetersiz hissetme (Ö ₆ , Ö ₉ , Ö ₁₁)	Her branşa yönelik öğretmen olması (keman, piyano, gitar vb.) Ö ₁₁

Tablo 14'den de anlaşılacağı üzere katılımcıların büyük bir çoğunluğu kendilerini pedagojik anlamda özel yetenekli ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere yönelik eğitim vermede yetersiz gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu sorunun üstesinden gelmenin en önemli yolunun hizmet içi eğitim, seminer ve müzik alanına özgü eğitimler olduğunu belirtmişlerdir.

Örneğin Ö₁ "Az sayıda seminer, konferans, kurs ve eğitim aldık daha fazla sayıda almamız gerektiğine inanıyorum. Diğer BİLSEM'lerle iş birliği, görüş alışverişi artmalı, yurtdışı eğitimleri alınması gerektiğine de inanıyorum. Teknolojik destek, bilgisayar program-tasarım... vs. eksiğimiz olduğunu da düşünüyorum" şeklinde ifade etmiş, Ö₁₈'de buna ek olarak; "Bu alanda yapılan seminerler yetersiz. Hep kişisel çabalarımızla, kaynak araştırması yaparak okuyarak öğreniyoruz. Seminerler yetersiz, başvuruyorsun ama bize sıra gelmiyor" alana özgü eğitimlerin yetersizliğine vurgu yapmıştır. Aynı şekilde Ö₂₁ "Bizi seminere alsalar BİLSEM öğretmenleri olarak, bir iki hafta seminerlere katılsak güzel olur tabi." Yine seminerlerin önemini vurgulamıştır. Ö₂₁ ve Ö₂₂ lisans eğitimi sürecinde özel yetenekli çocukların eğitimine yönelik eğitim alınması gerektiğine dikkat çekmiş ve düşüncelerini şu şekilde ifade etmişlerdir: "Üniversitede sadece zihinsel engelli öğrencilere yönelik bir ders almıştık. Üstün zekâlı öğrencilerle karşılaştığımız zaman nasıl

davranacağız? Özel yetenekli çocukların ne gibi özellikleri var? Bu çocuklarla ilgili herhangi bir eğitim almadık. Keşke böyle bir eğitim alabilsek” (Ö₂₁). “Bu mesleki yeterlilikten farklı bir durum. Üstün yetenekli çocuklar ile ilgili bilgim yok. Üniversitede aldığımız pedagojik eğitimde, stajda zihinsel engellilere gidiyoruz, ama üstün yeteneklilere gitmiyoruz. Ancak öyle de bir alan da var aslında. Özel eğitim deyince biz hemen öğrenme güçlüğü olan çocuklara algılayıp üniversite de onlara yönelik çalışma materyali hazırladık. Hiç üstün yetenekli çocuklarla ilgili bir konu geçmedi. Üç dönem staja gidilebiliyor. Biri özel eğitim, biri üstün yetenekliler, biri de normal bir ilköğretim olabilir. Hepsini hakkında fikir sahibi olunabilir” (Ö₂₂). Katılımcılardan Ö₁₆ ise “...Bilimsel olarak, çocuklara nasıl davranmamız gerektiği şeklinde bilgiler, kurslar olsa daha farklı olur. Özellikle kendi branşımız açısından olursa daha faydalı olur” gerekçesini sunmuştur. Ö₇ ve Ö₁₅ özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerinin de olduğunu ancak bu öğrencilere eğitim verirken zorlandıklarını ifade ederek düşüncelerini şu sözlerle dile getirmişlerdir: “Disleksi rahatsızlığı, bir de hiper aktivitesi olan bir öğrencim, piyano öğretiminde oldukça sıkıntılı zamanlar geçirmeme neden oldu zamanla rahatsızlığını çözdüm. Ne de olsa normal çocuklara göre eğitim almıştık. Değişik seminer ve kongrelere katılmam, üstün yetenekli çocukları anlamada ve tanımada kolaylık sağladı. Pedagojik bilgiye ve yeterliliğe ilk yıllara nazaran daha çok sahip olduğumu, olgunlaştığımı söyleyebilirim” (Ö₇). Diğer katılımcı ise; “Zaman zaman bazı öğrencilerle baş etme konusunda sorunlar yaşamıyor değiliz. Rehber öğretmenimizle, velilerimizle iş birliğine giderek halletmeye çalışıyoruz. Çok farklı çocuklar var her biri farklı, neye nasıl tepki vereceğini kestiremeyebiliyoruz” (Ö₁₅). Katılımcılardan Ö₂₃ özel yetenekli çocuklar ile nasıl çalışılacağı ile ilgili bir bilgim yoktu. ...Burada ikinci yılım olduğu için biraz daha tecrübe kazandım. Ö₂₅ ise BİLSEM’ de çalışacak yeterlilikte olduğumu şimdilik düşünmüyorum şeklinde görüşlerini aktarmışlardır.

Yaşanılan sorunlardan bir diğerini de Ö₆, Ö₁₁ ve Ö₉ her enstrümanı çalmanın zor olduğunu ve branşlaşmaya gidilmesi gerektiğine vurgu yaparak görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir: Örneğin Ö₆ “Ana çalgı olarak viyolonsel eğitimi aldım, piyanoda ise iyiyimdir, gitarda çalıştım ancak kendimi yeterli görmüyorum, diğer çalgıların hepsinin metodunu incelemişimdir bilirim ama bu yetmez. Pedagojik bir bilgiye ancak kendi araştırmalarımla ve gözlemlerimle ulaşmaya çalıştım.” şeklinde belirtirken, Ö₁₁’ buna ek olarak farklı branşlara yönelik öğretmenlerin BİLSEM’lerde çalıştırılmasına vurgu yaparak “Bana sunulan eğitimleri aldım. Bununda yeterli olduğunu düşünmüyorum. Alan eğitiminin güçlendirilmesi adına branşlaşmaya gidilmesi gerektiğini düşünüyorum. Müziğin birçok alt dalı var. Bir öğretmenin bunların hepsine vakıf olması güç yani her şeyi üst düzeyde bilmiyorum, mesela piyanist değilim ben bir müzik eğitimcisiyim” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Aynı görüşe sahip olan Ö₉ ise “Bireyde kullanabildiğim çalgılardan herhangi

birinde kendini bulur ise iş çok kolay oluyor. Ama gitar ve bateri çalmak isteyen çocuklar konusunda sıkıntılar yaşamıyor değilim” şeklinde görüşünü dile getirmiştir.

4. 2. 6. BİLSEM’de Görev Yapan Diğer Öğretmenlerle Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Kurum içerisinde aynı branştan ya da diğer branştan olan öğretmenler ile ilgili yaşanan sorunların olup olmadığına ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15. Katılımcıların BİLSEM’ de Görev Yapan Diğer Öğretmenlerle Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler

Evet yaşıyorum	Ö ₇ , Ö ₁₃ , Ö ₁₈
Hayır Yaşamıyorum	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₁₉ , Ö ₂₀ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃ , Ö ₂₄ , Ö ₂₅

Tablo 15’de 25 katılımcıdan 3’ünün sorun yaşadığı, 22’sinin ise sorun yaşamadığı görülmüştür.

Katılımcılardan sorun yaşamadıklarını dile getirenler çok küçük yaşanan problemleri göz ardı ettiklerini ifade ederken, sorun yaşadıklarını ifade eden üç katılımcı ise kurum içi öğretmenlerin iletişim sorunu olduğunu, görevlendirme ile gelen öğretmenlerin kuruma aidiyet hissetmediğini, ya da aynı branştan meslektaşları ile yaşanan kişisel sorunların çalışma ortamlarına yansıdığını belirtmişlerdir. Örneğin katılımcı Ö₇ “Önceki çalıştığım Bilim ve Sanat Merkezinde branşdaşım ile sorun yaşıyordum. Üniversite döneminden arkadaşım olduğundan merkeze alışması için iyi niyet göstermeme rağmen beni aynı kurumda rakip olarak görüyordu. Branş dışı arkadaşlarıyla iletişimini ve çalışmalarını sürdürürken, benimle paylaşmıyor, en son benim haberim oluyordu. Birlikte çalışmak istemediği öğrencileri ikna gücünü kullanarak, idare tarafından bana veriliyordu. Sorun yaşadığı her öğrenciyi bana gönderiyordu. İyi öğrencilerimin de peşini bırakmıyordu. Eninde sonunda öğrencinin kendisi ile çalışması için ailesini ikna etmeye çabalıyordu.” Şeklinde yaşadığı sorunu dile getirirken, Ö₁₈’de “Kurumun işleyişini, kurumun misyonunu, vizyonunu bilmeyen geçici görevli her yıl bir öğretmen geliyor. Gerçek kadrolu atama olmadığı için bir yılda kurumun işleyişini kavrayamıyor. Bazıları da nasıl olsa ‘ben geçiciyim’ düşüncesi ile geliyor” şeklinde sorununu belirtmiştir. Ö₁₃ ise “Bir arkadaşımız dışında diğer öğretmenlerle bir aile gibiyiz. O arkadaşımızda sosyal biri olmadığı için pek muhabbet kuramıyoruz. Mümkün olduğunca sıkıntıyı pek uzatmak istemiyorum, çünkü aynı çatı altında biriyle küs kalmak hiç hoş olmuyor” şeklinde ifade etmiştir.

4. 2. 7. BİLSEM'lerin Alt Yapı Eksikliklerine İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcılara BİLSEM'lere ait alt yapı eksiklikleri olup olmadığı sorulduğunda hepsi az ya da çok eksikliklerin olduğunu ifade etmişlerdir. Bu eksikliklerinden kaynaklı sorun yaşayıp yaşamadıklarına ilişkin soru yöneltildiğinde ise bir kısım katılımcı yaşadığını bir kısım ise yaşamadığını dile getirmiştir.

Tablo 16. da sorun yaşayan ve yaşamayan katılımcılar görülmektedir.

Tablo 16. BİLSEM'lerde Alt Yapı Eksikliğinden Kaynaklı Sorun Yaşayıp Yaşanmadığına İlişkin Görüşler

Evet yaşıyorum	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₂₀ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃ ,
Hayır yaşamıyorum	Ö ₃ , Ö ₆ , Ö ₈ , Ö ₁₀ , Ö ₁₂ , Ö ₁₅ , Ö ₁₇ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₄ , Ö ₂₅

Tablo 16'dan da anlaşılacağı üzere 25 katılımcıdan 14'ü alt yapı eksikliğinden kaynaklı sorun yaşadığını, 11'i ise yaşamadığını belirtmiştir.

Sorun olarak görülen konular aşağıdaki Tablo 17'de belirtilmiştir.

Tablo 17. BİLSEM'lerde Alt Yapı Eksikliğinden Kaynaklı Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorunlar	Çözümler
Yetersiz sayıda derslikler (Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₁₃ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₂₂)	Derslik sayısının artırılması (Ö ₁₃ , Ö ₂₂) Farklı çalışma yöntemleri (kulaklıkla enstrüman çalma) (Ö ₇)
Kaynak ve Materyal eksikliği (Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₁₁ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₂₂)	Maddi destek ve materyal desteği sağlanmalı (Ö ₄ , Ö ₁₆) Kişisel maddi destek (Ö ₂) Tek enstrümanda iki kişi çalıştırma (Ö ₁₄) Okul aile birliği ve veli desteği sağlanması (Ö ₁₁)
Müziğe uygun olmayan derslikler (Ö ₉ , Ö ₁₆ , Ö ₂₀ , Ö ₂₃)	Sınıfların yalıtımlı hale getirilmesi (Ö ₂₀ , Ö ₂₃) Müzik sınıfları dışında çalışma ortamı yaratmak (Ö ₇)
Kalitesiz enstrüman alımları (Ö ₁₁)	Enstrüman alımında uzman görüşü (Ö ₁₁)

Tablo 17'den de anlaşılacağı üzere katılımcıların BİLSEM'lerin alt yapı eksikliklerinden kaynaklı sorunları dört ana başlık altında toplanmaktadır.

Katılımcıların en çok vurguladıkları sorun yetersiz sayıda dersliklerinin olmasıdır. Örneğin Ö₁₃ "Bina bize ait olmadığı için oda sıkıntısı yaşıyoruz. Bir, iki yıl içinde yeni binamızın yapılması planlanıyor. Bu sıkıntıyı da aşacağız. Bir odamız olduğu için donanımı ona göre ayarlıyoruz" şeklinde sorununu dile getirirken, Ö₁₈ ise "...koşulları en iyi şekilde değerlendirmeye çalışıyoruz... BYF programı ile ÖYG programı öğrencileri aynı

odada. ... koşullar yetersiz, binamız yetersiz” şeklinde binalarının yetersiz ve dersliklerin az olduğunu vurgulamıştır. Ö₇ buna ek olarak “...Zaman zaman ikinci öğretmen görevlendirilmesiyle öğretmen odasında, keman ve gitar öğrencileriyle çalışmalar yapılmakta. Geçen yıl müdür yardımcısı odalarına, bazen ders olmayan sınıflara öğrenci göndererek çalışmalarını sürdürmekteyim. Bu yıl izin verilmiyor kulaklık takarak piyano çalışması yaptırıyorum” şeklinde sorunlarını çözmeye çalıştığını ifade etmiştir. Ö₂₂ öğrencilerin daha sağlıklı çalışma yapabilmelerinin yeterli sayıda dersliklere bağlı olduğunu vurgulayarak; “Çocuk sadece ders saatinde değil, ders saati dışında da çalışabilmeli. Bunun için bireysel çalışma odaları ve enstrümanlar olmalı. Çocuk boş bulunduğu her an gelip buraya enstrümanını çalabilmeli. Bu bizim de işimizi kolaylaştırır. Derste daha hızlı ilerleriz, çocukta belki hızlı ilerlemekten daha çok keyif alacak” şeklinde duygularını dile getirmiştir. Ö₁ ise “İleride özellikle ÖYG programında derslik sıkıntısı yaşayacağız. Merkezimiz küçük yetersiz” merkezin ve dersliklerin yetersizliğine vurgu yapmıştır. Ö₂ ve Ö₅’ te merkezlerinde de oda sıkıntısı olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcıların ikinci sırada yaşadıkları sorunun ise kaynak ve materyal eksikliklerinden olduğu görülmüştür. Örneğin Ö₂ “...okulun kendi kaynağı çok az ve donanımda da sıkıntılar var. Kendi kaynaklarımı ve imkânlarını kullanarak üstesinden gelmeye çalışıyorum” şeklinde çözüm üretmeye çalıştığını vurgularken, Ö₄ sorunların üstesinden maddi destekle gelinebileceğine vurgu yaparak “Küçük sorunlarımız tabii ki oluyor. Yetkili birimlerle görüşerek destek olarak, sponsorlar yardımıyla üstesinden geliyoruz” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Ö₁₄ ise “Beş oktavlık bir orgum var mesela iki kişi varsa birisi ilk oktavdan, diğeri son oktavdan çaldırıyorum bazen tek tek dinliyorum ve çalıştırıyorum” şeklinde yaşadığı sorunun üstesinden gelmeye çalıştığını ifade etmiştir ancak bu bulunduğu çözümünde müzikal açıdan doğruluğu tartışılabilir.

Üçüncü sırada yer alan sorun merkezlerde müzik dersi yapmaya uygun ve elverişli dersliklerin olmamasıdır. Katılımcılar küçük binalarda veya dersliklerde ders yapmak zorunda kaldıklarını, müzik dersliği olarak tasarlanmamış sınıflarda ders yaptıklarını hatta öğretmen odası ve müdür yardımcısı odalarını da ders yapmak için kullandıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin Ö₁₆ “Yer, bina sıkıntımız var. Öğrencilerin eğitimi konusunda çalıştığımız ortamlar çok uygun değil... Müzik sınıfım eskiden çay ocağı olan on metre karelik bir yer. Bodrum katta ikinci müzik sınıfını açmak zorunda kaldık ki, sürekli rutubet alan bir yer. ...Öyle koşullarda çalışmak zorunda kalıyoruz ki sazlarımızda orada olduğu için bu durumdan etkileniyor. Bina sorumlusun yanında malzeme sorunumuz da var. Kullanılan malzemelerin yenilenmesi konusunda, ya da bakım onarım konusunda bir gelirin olması lazım ki, böyle bir gelirimiz yok” şeklinde sorunlarını dile getirmiştir. Ö₂₃ yaşadığı sorunları; “Müzik sınıfında çalışmanın ahengi başkadır, ... ama biz farklı farklı

odalardayız mesela bir ara üst katta bir saat çalışmak istedim diğer öğretmenlerimiz geldi, rahatsız oluyoruz' şeklinde uyarılarla karşı karşıya kaldık" Ö₂₀ ise "Yalıtımlı bir sınıf ve yalıtımlı bir bireysel oda olabilir, çünkü yüksek ses ile çalınan enstrümanlarımız var ve yandaki dersliği fazlasıyla rahatsız edebiliyoruz bu konuda" şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Ö₉'da küçük bir dersliğe sahip olmasından kaynaklı sorun yaşadığını dile getirmiştir.

Tablo 17 de son sırada yer alan sorun ise merkezlere alınan müzik enstrüman kalitesinin iyi olmaması ve alımlarda uzman kişi görüşüne başvurulmamasıdır. Bu konu ile ilgili olarak Ö₁₁ "...kaynağa gelince, bu sürekli yenilenmesi gereken bir şey eksikler var tabi kurum olarak üstesinden gelebildiklerimizi kendimiz hallediyoruz. Okul aile birliğinin küçük katkıları olabiliyor öğrenci velileri de aynı şekilde ama açıkçası çok üst düzeyde beklentilerle hareket etmiyorum kendi adıma mesela 8. yılda ikinci bir piyano alabildik enstrümanlar işlevsel değil çünkü bilir kişi tarafından alınmamışlar" şeklinde duygularını dile getirmiştir.

Sorun yaşamadığını dile getiren katılımcılar ise görüşlerini şu sözlerle ifade etmişlerdir: "Donanım açısından veya oda gibi bir sorunum kurumun açılışından itibaren hiç olmadı. Veli ve öğrencilerin müziğe aşırı ilgilerinden dolayı hiçbir alet veya enstrüman eksikliğimiz yok" (Ö₃). "Donanımımız var. Laboratuvarlarımız çok iyi durumda. Müzik odamızda istediğimiz her şey var. Binamız eski fakat merkezi bir yerde ulaşımı kolay" (Ö₈) "Bu konuda şanslıyım, kendime ait bir odam dijital piyanom, gitar, keman, bağlama gibi enstrümanlarım mevcut" (Ö₁₂).

4. 2. 8. Çalışma Saati ve Günlerine İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcıların çalışma saati ve çalışma günlerine ilişkin sorun yaşayıp yaşamadığına ilişkin bilgiler Tablo 18' de yer almaktadır.

Tablo 18. Katılımcıların Çalışma Saati ve Günlerine İlişkin Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler

Evet yaşıyorum	Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₂₀ , Ö ₂₂ , Ö ₂₄
Hayır yaşamıyorum	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₁₂ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅

Tablo 18 incelendiğinde katılımcılardan 14'ünün yaşadığı ve 11'inin ise yaşamadığı görülmektedir. Sorun yaşadıklarını ifade eden katılımcıların ifade ettikleri sorunlar ise Tablo 19'da yer almaktadır.

Tablo 19. Çalışma Saati ve Gününe İlişkin Yaşanılan Sorunlar

Katılımcılar	Sorunlar
Ö ₁₁ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₇ , Ö ₂₄	Derslerin geç saatte bitişi
Ö ₇ , Ö ₁₀ , Ö ₁₈ , Ö ₂₂ , Ö ₂₄	Dersler aralarının uzun olması ve geç saatlere kadar çalışmak
Ö ₁₁ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₂₀	Akşam saatlerinde öğrencilerin yorgun olması
Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₂₀	Hafta sonu dersi
Ö ₇ , Ö ₁₅ , Ö ₂₄	Ders Ücreti

Tablo 19'dan da anlaşılacağı üzere katılımcıların ders saatleri ve günleri ile ilgili yaşadığı sorunlar beş ana temel başlıkta toplanmaktadır. En çok vurgu yapılan sorunların başında ders saatlerinin geç başlaması ve buna bağlı olarak bitiş saatlerinin de geç olmasıdır. Örneğin Ö₁₄ konuyla ilgili "İki tane çocuğum olduğu için bu konuda sıkıntı yaşıyorum. Özellikle akşam saatlerinde yedi de çıkıyoruz. Bu bizim için çok geç... Branş arkadaşım geldiği için ders sayım daha da aza indi... Şu an saat anlamında bir problemim yok" şeklinde görüşünü dile getirmiştir. Ö₁₇ "Akşam saat yedi ye kadar çalışıyoruz. Sosyal faaliyetlerden ayrı kalıyoruz" diyerek günlük yaşantısının da çalışma saatleri yüzünden olumsuz etkilendiğini belirtmiştir. Ö₁₃ "Akşam geç çıkmak biraz sıkıntılı oluyor. Bunun da çözümü yok zaten. Haftanın bir akşamını boş bırakıyorum" diyerek kendine özel bir gün yaratmak için farklı bir önlem aldığını vurgulamıştır. Ö₂₄' de "Akşam eve giderken çok geç oluyor. Kendi çocuklarımızı veya evimizi ihmal ettiğimiz oluyor" şeklinde kendi özel yaşantılarının zaman zaman olumsuz etkilendiğine vurgu yapmıştır. Ö₁₅'de "Genellikle akşam saatlerinde çalıştığımız için kendi özel sorunlarımız olabiliyor ailemiz ve çevrem bundan zaman zaman etkileniyor" şeklinde aile olarak geç çalışma saatlerinden olumsuz etkilendiğini ifade etmiştir. Diğer katılımcı Ö₁₁ ise akşam geç saatlerde çalışmalarının kendileri için yorucu olduğunu ve bunu çözmek için ekstra efor sarf ettiklerini dile getirerek görüşlerini şu şekilde aktarmıştır: "Eğitim sistemimizle örtüşen bir oluşum değil BİLSEM. Sürekli koşulları zorlayarak çalıştığımız bir gerçek ve bunu çözemiyoruz. Bilhassa akşam oturumlarında enerjinizin bir an bile düşmemesi gerek" şeklinde belirtmiştir.

Katılımcıların ikinci sırada belirttikleri sorun ise derslerinin arasında bulunan boşluklarda (birkaç saat) okulda veya öğretmenler odasında bir sonraki yapacağı ders saatini beklemesidir. Katılımcılar bunun kendileri için çok yorucu olduğunu uzun süre okulda beklemek zorunda kaldıklarını ve buna bağlı olarak da okul çıkış saatlerinin geç olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca diğer okullarda çalışan öğretmenlere göre daha uzun saatler çalışmak zorunda kaldıklarını dile getirmişlerdir. Örneğin Ö₂₄ "Sabah sekizden, akşam altı buçuk, yediye kadar geldiğimiz oluyor. Günde yaklaşık on altı saat derse girebiliyoruz. Zaman açısından büyük zorluk..." diğer bir katılımcı Ö₇'de "Sabah ve öğle

grupları arasında boş 3 saatin olması ciddi zaman kaybına neden olmaktadır” şeklinde görüşünü belirtmiş, Ö₁₈'de okulda ders aralarında beklemenin yoruculuğuna dikkat çekerek çalışma saatlerinin de uzun olmasından dolayı yaşadıkları zorluğu şu şekilde ifade etmiştir: “Çalışma saatlerinde sabah 9.00 da başlıyoruz, akşam 7.00 gibi okuldan çıkıyoruz. Uzun bir süreç. Bazı günler...dokuz saat (3+3+3) dersimiz var...dokuzda başlıyoruz, 11.10 da çıkıyoruz, arada bekliyoruz sonra 14.10 da derse giriyoruz, ara çok uzun”. Buna ek olarak Ö₁₀ “Çalışma saatlerimiz sabah-öğlen-akşam olmak üzere 3 grup, çalışma saatlerimiz ise 8.15-10.15, 14.15-16.15 ve 16.30-18.30 arasında oluyor bu da tabii ki çok yoruyor.” Aynı şekilde Ö₂₂'de “Çalışma saatleri uzun burada kadrolu öğretmen olsam belki onu çok güzel ayarlayabiliriz. Ancak başka okula da gitmem gerektiği için mecburen sınırlı zamana dersleri sıkıştırıyoruz.” Şeklinde çalışma saatlerinin uzun olması hakkındaki düşüncelerini belirtmişlerdir.

Katılımcılar geç saatlerde ders yapmanın sadece kendilerini zorlamadığını özellikle öğrenciler içinde olumsuz etki yarattığını ifade etmişlerdir. Örneğin Ö₁₁ “...Öğrenciler örgün eğitim kurumlarından önce ya da sonra geliyorlar. Akşam grubunun yorgun olduğunu görüyoruz...” Ö₂₀ de aynı fikirde görüş bildirerek “Çalışma saatleri konusunda sıkıntılar var. Örneğin; akşam saatlerinde çocuklar bayağı yıpranmış oluyor. Eve gitmeleri sekiz, sekiz buçuğu buluyor. Akşam saatleri bu konuda sıkıntılı gibi gözüküyor”. Diğer bir katılımcı Ö₁₅ de “Çalışma saatlerinin öğrenciler açısından şöyle bir dezavantajı var. Kendi okullarından çıktıktan sonra BİLSEM'e yorgun olarak geliyorlar. Yorulmuş bir şekilde geldiklerinde de derslerde daha isteksiz olduklarını görüyorum. Bu durum bir süreden sonra bizi de olumsuz olarak etkilemeye başlıyor” düşüncelerini açıklamıştır. Ö₁₆'da diğer katılımcılarla aynı düşüncede olduğunu ifade ederek; “Çocuklar saat dörtten sonra geldikleri zaman iki üç etkinliğe birden girmek durumunda kaldıkları için, okul yorgunluğu ekstra etkinliklerin yorgunluğu ile en son etkinliğe çok yorulmuş olarak giriyorlar” şeklinde görüşünü aktarmıştır.

BİLSEM'lerde hafta içi dersi dışında hafta sonu da ders yapılmaktadır. Katılımcılar bununla ilgili sorun yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Örneğin Katılımcı Ö₇ “2013-2014 Eğitim-Öğretim yılı 1. Dönemde Merkez Yürütme Kurulu (MYK) kararı ve öğretmenlerin isteği olmadan merkez müdürünün cumartesi gününe ders koymasına ciddi sıkıntılara sebep oldu. ... Daha sonra MYK kararı ile hafta sonundan vazgeçildi” şeklinde önceden sorun olduğunu bu nedenle bu uygulamadan vazgeçildiğini ifade etmiştir. Aynı şekilde Ö₈'de “Şimdilik hafta içi çalışıyoruz. Saat 19.00 da etkinlikler son buluyor. Ama hafta sonu çalışırsak sanırım zorlanırsınız.” Bunun kendileri için zor olabileceğine vurgu yapmıştır. Ö₂₀ ise “Bizde şu anda hafta sonu eğitimi yok. Hafta sonunun da ne kadar sağlıklı olabileceği konusunda tereddütlerim var. Çocuklar sınav sistemi yüzünde yoğun tempodalar.

Cumartesi günü herkes için tatil günü, hafta sonu ders yapmak sıkıntılar getiriyordu. Ders güzel başlıyor kötü bitiyordu. Öğrenci ya gelmiyor ya da ailesi gelip erkenden okuldan alıyordu” şeklinde geçmişte yaşadığı sıkıntılardan örnek vererek görüşünü dile getirmiştir. Ö₉'da “Kötünün iyisi konumundayız daha önceden Pazar tam gün çalıştırıyorlardı, şimdi ise derslerimizi haftada üç güne topladılar, akşam 20.10 da çıkıyoruz”. Ö₁₆ ve Ö₁₇ hafta sonu çalışmanın problem olmadığını belirtmişler hatta Ö₁₆ hafta sonu çalışmaya istekli olduklarını ancak izin alamadıklarını “hafta sonu dersi için, geçen yıl kendimiz istedik. Çünkü çok kalabalık bir grup vardı, ama il buna izin vermedi” şeklinde görüşünü dile getirmiş, Ö₁₇ ise “Hafta sonu cumartesi ders var. Cumartesi öğleye kadar, mecburen çocuklar okul dışında geldiği için cumartesi hafta sonu eğitim olmak zorunda. Bunu sorun olarak görmüyorum.” şeklinde ifade etmiştir.

Son olarak katılımcılardan bazıları aldıkları ücrete ilişkin sorun yaşadıklarını hak ettikleri ders saati ücreti alamadıklarını ifade etmişlerdir Katılımcı Ö₇ “Öğrenci olmadığı zaman ücret alamıyoruz” öğrencilerin derse gelmemesi durumunda ücretlerinin kesildiğini ifade ederken Ö₂₄ “Saat yedi buçuğa kadar ders yapıyoruz. Hakkımız olan akşam ücretlerini almak zorundayız, çünkü ailemizden fedakârlık yapıyoruz. Kendi zamanımızdan ve çocuklarımızdan fedakârlık yapıyoruz” şeklinde görüş belirtmiş, Ö₁₅ buna ek olarak; “Ek ders sorunumuz var burada. ...Çünkü akşam gruplarına çok fazla kayma var. Bu yüzden bu yıl ders saatimizi dolduramıyoruz. Sabah ve öğle gelen öğrenciler, geçen yıla oranla daha az. Buna bizim çözüm üretmemiz biraz zor, çünkü onların okul saatlerine göre ayarlama yapıldığı için bizim yapabileceğimiz çok şey kalmıyor burada.” şeklinde ücretlendirme konusunda sıkıntılarının olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca bu sorunu kendilerinin çözemeyeceği ve bunu kurum tarafından çözülmesi gerektiğine vurgu yapmıştır.

Ö₁, Ö₂, Ö₃, Ö₄, Ö₅, Ö₆, Ö₁₂, Ö₁₉, Ö₂₁, Ö₂₃, Ö₂₅ ise çalışma saati ve günleri ile ilgili herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar ile ilgili literatür taranarak arasındaki ilişki kurulmuş ve bulgulardan elde edilen sonuçlarla diğer araştırmalar arasındaki benzer ve farklı yönler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Türkiye'deki BİLSEM'ler özel yetenekli çocuklar açısından önem teşkil etmektedir. Bu nedenle bu çocukları geliştirebilmek, mutlu edebilmek, topluma, çevreye ve kendilerine daha faydalı olabilmelerini sağlamak amacıyla, BİLSEM müzik öğretmenlerinin sorunlarına ışık tutması açısından önem arz edecektir. Bu çalışma ile Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan BİLSEM müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve yaşadıkları sorunların nasıl üstesinden geldikleri, kendilerince geliştirdikleri çözüm önerileri ile aktarmış oldukları bilgilerin analizi yapılmış ve aktarılmıştır.

Çalışmamızdaki bulgulardan biri olan BİLSEM'de kadrosuz çalışan öğretmenlerin aidiyetlik duygusunu hissetmedikleridir. Benzer olarak, Keskin ve diğerlerine (2013) göre; BİLSEM'lerde kadrosuz çalışan öğretmenler kendilerini yetersiz hissettiklerini belirtmektedirler. Bu problemin ortadan kalkması için BİLSEM'lere belirli kriterlere sahip kadrolu öğretmenlerin atanması gerektiği ifade edilmiştir. Aynı şekilde Sarı ve Öğülmüş (2014)'ün bulgularında da kadrosuz çalışan öğretmenlerin geçici olmalarından dolayı kaygılarının üst seviyede olduğu belirtilmiştir.

Bir diğer bulgu ise öğrencilerin BİLSEM'e zaman zaman devam etmemeleridir. Katılımcıların görüşlerine göre ulaşım, sınav kaygısı gibi nedenlerle öğrencilerin devam problemi oluşturduğu ve çözüm önerisi olarak eğitim sisteminde farklı düzenlemelerin yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu çalışmaya benzer olarak da Demirtaş ve Çulha (2017)'nin yaptıkları çalışmada öğrencilerin devamsızlık nedenleri araştırılmış ve bu nedenlerden bazılarının sınav, ulaşım sıkıntısından kaynaklandığı belirtilmiştir. Keskin ve diğerlerinin (2013) yapmış oldukları çalışmada da aynı sorunla karşılaştıkları ve öğrencilerin zaman zaman BİLSEM'e devamsızlık yaptıkları bulguları arasında görülmüştür. Bu sorunun sebeplerinin de yine öğrencilerin ulaşım problemleri, yorgunluk ve sınav kaygısı olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcı öğretmenler BİLSEM'lere özel yetenekli öğrencilerin sürekli devam edebileceği kurumlar haline getirilerek yeniden yapılandırılması gerektiği ve böylece öğrencilerin sınav kaygılarından uzaklaşarak kuruma devamlarının sağlanabileceği görüşündedirler (Keskin vd., 2013). Yine benzer olarak Sarı ve Öğülmüş (2014)'ün "Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) karşılaşılan sorunların öğretmen ve öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesi" isimli çalışmalarında da öğretmenlerin

sorunlarından birinin de öğrencilerin BİLSEM'e düzenli devam etmesinde güçlüklerin yaşandığı olarak ifade edilmiştir.

Katılımcılardan 9'u velilerin BİLSEM'i dersane (kurs) gibi gördüklerini ve önemsemediklerini ifade etmiştir. Benzer olarak, Demirtaş ve Çulha (2017) yaptıkları çalışmada BİLSEM' in amaçları ve işleviyle, velilerin beklentileri arasında farklılıklar olduğunu ifade etmişlerdir. Velilerin BİLSEM'de verilen eğitim ile öğrencilerin kendi okullarında verilen eğitim arsında paralellik olmasını beklemekte ve bu beklentilerin karşılanması durumunda da öğrencilerin devamsızlıklarında azalma olacağını inanmaktadırlar. Aynı zamanda Keskin ve diğerlerinin (2013) çalışmasında, veli beklentilerinin merkezlerin görev tanımıyla örtüşmediği ifade edilmiştir.

Çalışmada bir diğer bulgu ise müzik dersliklerin yetersiz oluşu, alt yapı, kaynak ve materyal eksikliğidir. Benzer bir bulguda Keskin ve diğerlerinin (2013) "Bilim ve Sanat Merkezleri Mevcut Durumları, Sorunları ve Çözüm önerileri" isimli çalışmalarında da ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan bazı öğretmenler çalıştıkları BİLSEM'de donanım ve fiziki koşullar açısından zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ancak fiziksel şartlarda yaşanan zorlukların temel bilimlere göre sanat dalları için daha uygun olduğu görülmüştür. Yine Sarı ve Öğülmüş (2014)'ün çalışmasında da benzer duruma dikkat çekilerek öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilerin eğitimi ile ilgili kaynak ve materyal eksikliği yaşadığı ve bu özel yetenekli öğrencilerin eğitimindeki ihtiyaçlarını karşılayabilecek kaynakların olmadığı tespit edilmiştir.

Katılımcılar çalışmada BİLSEM yönergesinden kaynaklı örnek plan olmayışı, içeriğin belirsizliği ve bir yönetmeliğin olmaması ile ilgili sorunlar yaşarken, Keskin ve diğerlerinin (2013) çalışmasında mevcut yönergenin BİLSEM'lerdeki mevcut işleyiş ile ilgili yetersiz kalmasında ve yönergedeki eksikliklerden kaynaklı aksamaların olması ile benzer sonuca ulaşılmıştır. Buna göre çalışmada öğretmenlerin BİLSEM'deki eğitim sürecinde takip edilen belirli bir öğretim programının olmamasını bazı öğretmenler avantaj olarak görürken, bazı öğretmenler ise bu durumu netlik olmaması açısından dezavantaj olarak görmüşlerdir.

Verilerimizde tespit edilen kurum idarecilerine ilişkin yaşanan sorunlarda, program yaparken kendi isteklerine uygun yapması, müzik alanına müdahale etmesi, öğretmenlerin lisansüstü eğitimlere destek olmaması, öğretmen görüşlerini değil de veli görüşlerini önemsemesi Sarı ve Öğülmüş (2014)'ün araştırma bulgusunda görülen idarecilerin yönetsel açıdan yetersiz olduğu sonucu ile bulgumuzu desteklemektedir.

Öz güven ve öz yeterliğe ilişkin sorun yaşayan katılımcılardan 9' u özel yetenek ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere yönelik pedagojik bilgi eksikliği yaşadıklarını ve çözüm önerilerinde hizmet içi seminerler ile eğitimlerin artırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Keskin ve diğerklerine (2013) göre; BİLSEM'lerde çalışan öğretmenlere düzenli olarak hizmet içi eğitim faaliyetleri yapılmamaktadır. Öğretmenlerin mesleklerine katkı sağlayıp kendilerini geliştirebilmeleri için sık sık özel yeteneklilerin eğitimi ile kendi alanlarında ve lisansüstü gibi alanlarda eğitimlerine olanak tanınmalıdır görüşü ifade edilmiştir.

Çalışma saatlerine ve günlerine ilişkin yaşanan sorunların tespit edildiği çalışmada benzer olarak; yine Keskin ve diğerklerinin (2013) çalışmalarında yönergede özlük haklarının tam olarak ortaya konulmaması ve öğretmenlerin çalışma saatlerinde ve koşullarında sorun olduğu dikkat çekmektedir. Bulgularda öğretmenlerin verdikleri ifadelerden özlük haklarındaki belirsizlik ve çalışma saatlerinin düzensiz olduğu anlaşılmıştır. Çözüm olarak var olan yönergenin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

6. 1. 1. Katılımcıların Yaşadıkları Sorunlar ile İlgili Sonuçlar

1. Katılımcıların derslerinde 14'ü piyano, 9'u keman, 9'u gitar, 6'sı bağlama ve 4'ünün ise diğer çalgılar (ud, bateri, davul, blok flüt, melodika) öğrettiği enstrümanlar arasındadır.
2. Katılımcılardan 15'inin BİLSEM' de kadrolu öğretmen, 10'unun ise Milli Eğitim Müdürlüğü'nce görevlendirilen öğretmen olduğu anlaşılmıştır.
3. Katılımcıların 14'ü özel yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili eğitim almış, 9'u almamış, 2'si ise kısmen olarak almıştır.
4. Katılımcıların 8'i BİLSEM' de çalışmadan önce kurum ve verilen eğitim hakkında bilgi sahibi olmuş, 10'u olmamış, 7'si ise kısmen olmuştur.
5. Katılımcıların öğrenciler ile yaşanan sorunlara ilişkin düşüncelerinde bütün katılımcıların sorun yaşadığı görülmüştür. 11 katılımcının grup çalışmalarındaki verilen enstrüman eğitiminin zorluğunu, 10 katılımcının öğrencilerde ilgi, istek, motivasyon eksikliği ve dersi önemsememelerini, 9 katılımcının öğrencilerin devamsızlık yapmasını (6 katılımcı öğrencilerin okul kaygısı, 2 katılımcı ulaşım, 1 katılımcı ise ailenin tayin olması), 8 katılımcının öğrencilerin yaş ve seviyeden kaynaklanan bireysel farklılıklarını, 3 katılımcının verilen çalışmaların öğrenciler tarafından yerine getirilmemesini, 2 katılımcının da öğrencilerin müzik hakkında hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz oluşunu sorun olarak gördükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.
6. Katılımcıların BİLSEM yönergesi ile ilişkin yaşanan sorunlara ait görüşlerinde; 14'ünün sorun yaşadığı, 11'inin yaşamadığı görülmüştür. Sorun yaşayan katılımcılardan 7'sinin örnek planın olmamasını, 5'inin içeriğin belirsizliğini, yine 5'inin kaynak yetersizliğini, 3'ünün ise bir yönetmeliğin olmayışını sorun olarak belirttikleri sonuçlarına varılmıştır.
7. BİLSEM öğrenci velileri ile ilgili 15 katılımcının sorun yaşadığı, 10 katılımcının yaşamadığı tespit edilmiştir. Sorun yaşayan katılımcılardan 9'unun veliler tarafından BİLSEM' in dersane (kurs) gibi görülmesini ve önemsememesini, 4'ünün öğrencilere enstrüman seçiminde müdahalesini, yine 4'ünün çocuklarını üstün görüp, mükemmeliyetçi olmalarını sorun olarak gördükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

8. Kurum idarecilerine ilişkin yaşanan sorunlarda katılımcıların 8'i sorun yaşadığını belirtmiş, 17'si ise sorun yaşamamıştır. Sorun yaşayan katılımcılardan 3'ünün idarecilerin kendi isteklerine göre program yapmasını, 2'sinin idarecilerin müzik dersini önemsememelerini, 1'inin idarecilerin müzik alanına müdahalesini, 1'inin idarecilerin lisansüstü eğitimine destek olmamasını, yine 1'inin idarecilerin öğretmen görüşlerini dikkate almamasını, veli görüşünü önemsemesini sorun olarak gördükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.
9. Katılımcılardan 12'si öz güvene ve öz yeterliğe ilişkin sorunlar yaşadıklarını belirtirken, 13'ünün yaşamadığı tespit edilmiştir. Yaşayan katılımcılardan 9'unun özel yetenek ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere yönelik pedagojik ve teknolojik bilgi eksikliğinin olduğunu, 3'ünün ise her enstrümanı çalmada yetersiz hissettiklerini kendilerinde sorun olarak gördükleri sonuçlarına varılmıştır.
10. Katılımcıların BİLSEM'de görev yapan diğer öğretmenler ile yaşanan sorunlara dayalı düşüncelerinde, katılımcılardan 3'ünün sorun yaşadığı, 22'sinin ise yaşamadığı belirlenmiştir. Sorun yaşayan katılımcılardan 1'inin kişisel sorunlardan, 1'inin iletişim eksikliğinden, yine 1'inin görevlendirme öğretmen oluşundan ve kurumun işleyişini kavrayamadığından kaynaklı sorunların yaşandığı sonuçlarına ulaşılmıştır.
11. Katılımcıların BİLSEM'lerin alt yapı eksiklikleri ilişkin yaşanan sorunlara dayalı düşüncelerinde 14'ünün yaşadığı, 11'sinin ise yaşamadığı görülmüştür. Sorun yaşayan katılımcılardan 8'inin yetersiz sayıda dersliklerin olduğunu, 6'sının kaynak ve materyal eksikliği olduğunu, 4'ünün müziğe uygun dersliklerin olmadığını, 1'inin ise BİLSEM'e kalitesiz enstrüman alımını sorun olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.
12. Çalışma saati ve günlerine ilişkin yaşanan sorunlar da 14 katılımcını sorun yaşadığı, 11'inin ise yaşamadığı tespit edilmiştir. Sorun yaşayan katılımcılardan 6'sının, derslerin geç saatte bitişini, yine 5'inin sabah-öğle, öğle-akşam ders saatleri arasındaki uzunluğu ve geç saatlere kadar çalışılmasını, 4'ünün hafta sonu dersini, yine 4'ünün akşam saatlerinde öğrencilerin yorgun olmasını, 3'ünün ise ders ücretlendirmesini sorun olarak gördükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

6. 1. 2. Katılımcıların Yaşadıkları Sorunlara Karşı Geliştirdikleri Çözüm Önerileri ile İlgili Sonuçlar

Katılımcıların yaşadıkları sorunlar ile ilgili olarak geliştirdikleri ve düşündükleri çözüm önerileri:

1. Öğrenciler ile grup çalışmalarında enstrüman eğitime yönelik gördükleri sorunda, öğrencilere ayrı odalarda çalışma yaptırmak, temel müzik bilgilerini vermek ve ikinci müzik öğretmenin olması,
2. Öğrencide ilgi, istek, motivasyon eksikliği ve dersi önemsememesinden kaynaklı soruna yönelik olarak, teorik bilgilerin uygulamalı olarak verilmesi, müzik tanılması ile öğrenci seçilmesi ve derslerin oyunlaştırılması,
3. Öğrencilerin devamsızlığı (öğrencilerin okul kaygısı, ulaşım, ailenin tayin olması) sorununda, eğitim sisteminde yeni düzenlemelerin yapılması, BİLSEM'lerin sayısının artırılması ya da öğrencilerin kendi okullarında eğitim alması,
4. Öğrencilerin bireysel farklılıkları (Yaş, seviye, vb.)olarak görünen sorunda, aynı düzeyde olan öğrencilerin bir grupta toplanması, rehberlik desteği verilmesi, zenginleştirilmiş program ve araç-gereç ve farklı öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılması, düzey eksiklerini giderici ek çalışmaların yapılması,
5. Öğrencilerin müzik hakkında hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz oluşunda, sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimden geçirilmesi ve ilköğretimde çalışan müzik öğretmenlerinin daha dikkatli ve özverili çalışması,
6. Yönergede örnek planın olmaması ile ilgili sorunda, plan oluşturulması, öğrencilerin ilgi ve yeteneği doğrultusunda dersin işlenmesi ve plan yapılması, BİLSEM'de çalışan öğretmenlerin kadrolu öğretmen olması,
7. İçeriğin belirsizliği yönünde yaşanan sorunda, konuların belli olması gerektiği,
8. Kaynak yetersizliğinde, üstün yetenekli çocuklarla ilgili eğitim alınması, hizmet içi eğitimin artırılması,
9. Velilerin BİLSEM'i dersane (kurs) gibi görmesi ve önemsememesi ile ilgili sorunda, öğrencilerin kendi okullarında öğretmenleri ile görüşülmesi, velilerle bireysel görüşme yapılması veya bilgilendirme semineri verilmesi,
10. Öğrenciye enstrüman seçimi veli müdahalesinde, velileri bilgilendirme ile gerekli açıklamanın yapılması ve seçimi öğretmenin yapması,
11. Velinin çocuğunu üstün görmesini ve mükemmeliyetçi olması durumunda, birebir görüşülmesi, sabır gösterilmesi ve hoşgörülü davranılması,
12. İdarecilerin müzik alanına müdahalesinde, her branştan bir öğretmenin olması,
13. İdarecilerin öğretmenlerin lisansüstü eğitimine destek olmaması durumunda, idarecilerin lisansüstü eğitim yapmış olması,
14. Özel yetenek ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere yönelik pedagojik ve teknolojik bilgi eksikliğinde, hizmet içi seminerlerin ve eğitimlerin artırılması, rehber öğretmen ve veliler ile iş birliğine gidilmesi, diğer BİLSEM'lerle iş birliğine gidilmesi ve yurt dışında eğitim alınması,

15. Her enstrümanı çalmada yetersiz hissetme durumunda, branşa yönelik öğretmen olması (keman, piyano, gitar vb.),
 16. Yetersiz sayıda dersliklerde, derslik sayısının artırılması, farklı çalışma yöntemleri (kulaklıkla enstrüman çalma) kullanılması,
 17. Kaynak ve materyal eksikliğinde, maddi destek, materyal desteği sağlanması, okul aile birliği ve veli desteği sağlanması,
 18. Müziğe uygun olmayan dersliklerde, sınıfların yalıtımlı hale getirilmesi, müzik sınıfları dışında çalışma ortamı yaratılması,
 19. Kalitesiz enstrüman alımlarındaki sorunun giderilmesi için, enstrüman alımında uzman görüşünün alınması,
- gerektiği yönünde tespit edilmiştir.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı öneriler şu şekildedir:

1. Üniversitelerin eğitim fakültesi bünyesinde yer alan güzel sanatlar eğitimi bölümü, müzik öğretmenliği programlarında okuyan öğrencilerin özel yetenekli öğrencileri tanımaları için özel eğitim dersi kapsamında öğrenci, kurum ve kurum işleyişi hakkında bilgiler verilebilir. Ayrıca edindikleri bilgileri deneyimleyebilmeleri için öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında BİLSEM'lerde de staj yapmaları sağlanabilir.
2. BİLSEM öğretmenlerinin özel yeteneklilerin eğitimi ile ilgili kendilerini geliştirebilecekleri hizmet içi eğitim, seminer ya da çalıştaylar düzenlenebilir.
3. Tüm BİLSEM öğretmenlerinin daha verimli olmaları ve kendini kuruma ait hissetmeleri için kadrolu olarak çalışmalarını sağlanabilir.
4. Ulaşımdan kaynaklı problemleri ortadan kaldırmak için il ve ilçelerdeki BİLSEM kurumlarının sayıları artırılabilir.
5. BİLSEM yönergesi müzik öğretmenlerinin ortak görüşleri doğrultusunda revize edilebilir. Ayrıca bir yönetmelik oluşturulabilir.
6. Öğrenci velileri BİLSEM'lerin amaçları ve çocukların ihtiyaçları doğrultusunda bilgilendirilebilir ve gerekirse kurum rehber öğretmenden destek almaları sağlanabilir.
7. Kurum yöneticilerinin sanat alanına ilişkin tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkileyebilecek eğitimler alması sağlanabilir.

8. Kurum içi etkili iletişimi sağlayacak ortamlar oluşturulabilir ve eğitimlerle desteklenebilir.
9. Kurumda ayırım yapılmaksızın tüm branşlara eşit destek sağlanabilir.
10. Çalışma saatlerine belli standartlar getirilerek öğretmenlerin motivasyonunu artıracak ders ücreti düzenlemeleri yapılabilir.
11. BİLSEM'e öğretmen alımında ana çalgıları farklı öğretmenler seçilerek kurum içi zenginlik artırılabilir.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

İleride yapılabilecek çalışmalara yönelik öneriler şu şekildedir:

1. İleride yapılacak benzer araştırmalarda nitel verileri destekleyecek nicel çalışmalara da yer verilebilir.
2. Tüm BİLSEM'lerin dâhil edildiği daha geniş kapsamlı çalışmalar yapılabilir.
3. BİLSEM'lerde verilen müzik eğitimi incelenebilir.
4. BİLSEM öğrenci, öğretmen ve velilerinin tutumlarına yönelik çalışmalar yapılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Akarsu, F. (2004a). Üstün yetenekliler. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), 1. *Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 127-154). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Akarsu, F. (2004b). İstanbul bilim ve sanat merkezi (bilsen) için bir öğrenme modeli. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), 1. *Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 357-368). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Akkanat, H. (2004). Üstün veya özel yetenekler. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), 1. *Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 169-193). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Alkan, A. (2013). Bilim sanat merkezine (bilsen) giden öğrencilerde velilerinin gördüğü farklılıklar. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 5, 23-31.
- Altun, F. ve Yazıcı, H. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin benlik kavramları ve akademik öz-yeterlik inançları: Karşılaştırmalı bir çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 319 – 334.
- Altun, T. ve Vural, S. (2012). Bilim ve sanat merkezinde (BİLSEM) görev yapan öğretmen ve yöneticilerin mesleki gelişim ve okul gelişimine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42),152-177.
- Ataman, A. (2012, Nisan). *Üstün yetenekli öğrencilerin öğretmenlerine ve ailelerine öneriler*. Geleceğin Mimarları Üstün Yetenekliler Sempozyumunda sunulan bildiri, Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ.
- Bakioğlu, A. ve Levent, F. (2013). Üstün yeteneklilerin eğitiminde Türkiye için öneriler. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 31-44.
- Camcı, S. (2011). Üstün zekâlı ve yeteneklilerde cinsiyet farklılığı. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2),105-117.
- Çağlar, D. (2004a). Üstün zekâlı çocukların özellikleri. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), 1. *Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 111-125). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Çağlar, D. (2004b). Üstün zekâlı çocukların eğitim modelleri. A. Kulaksızoğlu, A. E Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), 1. *Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 317-334). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Çağlar, D. (2004c). Üstün zekâlı çocukların seçimi. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.),1.*Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 343-350). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Çağlar, D. (2004d). Yaratıcı çocuklar ve yaratıcılığın geliştirilmesi. A. Kulaksızoğlu, A. E Bilgili & M. R. Şirin (Ed.),1.*Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 301-310). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

- Çinkır, Ş. ve Demirkasımoğlu, N. (Ed.). (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Gerçek dünya araştırması* (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dağlıoğlu H. E. (2004). Okul öncesi çağıdaki üstün yetenekli çocukların eğitimleri. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), *1. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi bildiriler kitabı* içinde (s. 75-84). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Davaslıgil, Ü., Metin, U., Çeki, E., Köse, M. A., Çapkan, N. ve Şirin, M. R. (2004). *Üstün Yetenekli Çocuklar Durum Tespit Komisyonu Ön Raporu*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Davis, G. and Rimm, S. (2004). *Education of the gifted and talented* (5th ed.). Boston: Pearson Education.
- Demirtaş, H. ve Culha, A. (2017). Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin devamsızlık sorunu. E. Babaoğlu, E. Kırıl, A. Çilek & F. Güçlü-Yılmaz (Ed.), *Eğitime farklı bakış* içinde (s. 17-30). Ankara: Eyuder Yayınları.
- Doğan, D. G. ve Aslan, M. (2009). Üstün yetenekli çocuğa pediatrik yaklaşım. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 16(3), 197-201.
- Dönmez, B. N. (2004). Bilim Sanat Merkezleri'nin kuruluşu ve işleyişinde yapılması gereken düzenlemeler. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), *1. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi bildiriler kitabı* içinde (s. 69-73). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. baskı). Ankara: Anı yayıncılık.
- Enç, M. (2004). Özel eğitimin gerekçesi. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), *1. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 221-231). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Ersoy, Ö. ve Avcı, N. (2004). Üstün zekâli ve üstün yetenekliler. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), *1. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 195-210). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Gökdere, M. ve Çepni, S. (2004). Üstün yetenekli çocuklara verilen değerler eğitiminde öğretmenin rolü. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), *1. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 369-383). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Gökdere, M. ve Çepni, S. (2005). Üstün yeteneklilerin fen öğretmenlerine yönelik hazırlanan bir hizmet içi eğitimin çalışmasının öğrenme ortamına yansımaları. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(4), 204-217.
- Hırça, N. (2012). Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin üstün ve özel yetenekli öğrenciler için tasarlanan doğa ve bilim kampı hakkında görüşleri. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 60-76.
- Karakurt, B. (2003). Sınıf yönetiminde üstün zekâ ve yetenekli öğrencilere yönelik öğretmen tutumu. *Eğitim Dergisi*, 2, 1-19.
- Karakuş, F. (2014). Üstün yetenekli çocukları olan anne babaların çocuklarının eğitimine yönelik algıları. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 289-304.

- Keskin, M. Ö., Samancı, N. K. ve Aydın, S. (2013). Bilim ve sanat merkezleri mevcut durumları, sorunları ve çözüm önerileri. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 78-96.
- Kirk, S. A. and Gallagher, J. (1989). *Educating exceptional children*. USA: Houghton Mifflin Company.
- Kontaş, H. (2012, Nisan). *Üstün yetenekli çocukların eğitiminde farklı stratejiler*. Geleceğin Mimarları Üstün Yetenekliler Sempozyumunda sunulan bildiri, Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ.
- Kulaksızoğlu, A. (2004). Editör önsözü. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), *Üstün yetenekli çocuklar bildiriler kitabı* içinde (s. 7-8). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Laznibatova, J. (2017). Education and support of gifted and talented students. *Psychology Research*, 7(12), 639-644.
- Leana-Taşçılar, M. Z. ve Cinan, S. (2014). Üstün ve normal öğrencilerin yönetici işlevlerinin ve çalışma belleklerinin değerlendirilmesi ve ihtiyaçlarına yönelik eğitim programının uygulanması. *Üstün Yetenekliler Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi (UYAD)*, 2(1), 42-57.
- Malkoç, T. (2004). Üstün yetenekli çocuklar ve müzik eğitimi. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), *1. Türkiye üstün yetenekli çocuklar bildiriler kitabı* içinde (s.169-177). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2016). *Bilim ve sanat merkezleri yönergesi*. *Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi*, 79(2710), 448-473.
- Metin, N. ve Dağlıoğlu, H., E. (2004). Üstün yetenekli çocukların eğitiminde öğretmenin rolü. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), *1. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi bildiriler kitabı* içinde (s. 179-186). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Okur, A. ve Özsoy, Y. (2013). Üstün zekâlı öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarının incelenmesi: Bartın BİLSEM örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9 (3), 254-264.
- Sak, U. (2011). Üstün yetenekliler eğitim programları modeli (ÜYEP) ve sosyal geçerliği. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 213-229.
- Sak, U. (2012). *Üstün zekâlılar özellikleri tanılanmaları eğitimleri*. Ankara: Vize Basın Yayın.
- Sarı, H. ve Öğülmüş, K. (2014). Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) karşılaşılan sorunların öğretmen ve öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 250-265.
- Summak, M. S. ve Çelik-Şahin Ç. (2014). Bilim ve sanat merkezlerinde standartların belirlenmesi ile ilgili görüşlerin incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1),1-15.

- Şahin, A. (2004). Üstün yetenekli çocuklar. A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili & M. R. Şirin (Ed.), *1. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler kitabı* içinde (s. 261-263). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şahin, F. ve Şahin, D. (2013). Bilim ve sanat merkezinde çalışan öğretmenlerin tükenmişlik düzeyinin incelenmesi. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 51-66.
- Tarhan, S. ve Kılıç, Ş. (2014). Üstün yetenekli bireylerin tanılanması ve Türkiye deki eğitim modelleri. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi (UYAD)*, 2(1), 27-43.
- Uçan, A. (1993, Nisan). *Genel müzik eğitiminde ve genel müzik eğitimcisi yetiştirmede müzik türlerinin yeri*. I. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunulan bildiri, Trabzon.
- Uluocak, S. ve Tufan, E. (2011). İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 991-1002.
- URL-1, <https://abdigm.meb.gov.tr/projeler/ois/005.pdf> Özel yetenekli bireyler strateji ve uygulama planı. Erişim Tarihi: 16.05.2018
- URL-2, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_11/25034903_zelyeteneklibireyle_rineitimstratejiveuygulamaklavuzu.pdf Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama kılavuzu. Erişim Tarihi: 16.05.2018
- URL-3, <http://ustunyeteneklicocuk.org/makale.pdf> Üstün yetenekli çocuklar el kitabı. Erişim Tarihi: 16.05.2018
- URL-4, http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&view=bilimsanat&kategoriget=terim&kelimeget=zeka&hngget=md TDK güncel Türkçe Sözlük Erişim Tarihi: 16.05.2018
- URL-5, http://cocukuniversitesi.aydin.edu.tr/tez/ustun_yetenekliler_ozellikleri.pdf Üstün yetenekli çocukların özellikleri. Erişim Tarihi: 16.05.2018
- URL-6, <http://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-yeteneklerin-gelistirilmesi-grupbaskanligi/icerik/1> Özel eğitim ve rehberlik hizmetleri genel müdürlüğü. 11 Erişim Tarihi: 16.05.2018
- URL-7, http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/13161921_YYretmenlik_Mesle_Yi_Genel_YETERLYKLERi_onaylanan.pdf Temel eğitime destek projesi "öğretmen eğitimi bileşeni". Erişim Tarihi: 16.05.2018
- URL-8, http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_11/19105341_rencitanlamaklavuzu.pdf 2015-2016 Bilim ve sanat merkezleri öğrenci tanılama kılavuzu. Erişim Tarihi: 16.05.2018
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, H. (2010). *Üstün yeteneklilerin eğitiminde bir model olan bilim ve sanat merkezleri (BİLSEMLER) üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Zdravkovska, Z. (2017). Counseling on gifted and talented. *International Journal of Education Teacher*, 14(1), 43-47.

8. EKLER

EK-1**MÜLAKAT SORULARI****ÖN BİLGİ**

Yaşınız?

Öğretmenlikteki hizmet süreniz?

Bilim ve Sanat Merkezindeki (BİLSEM) hizmet süreniz?

SORULAR

BİLSEM'de görev yaparken:

1. Derslerinizde ağırlıklı olarak hangi enstrümanları öğretiyorsunuz? Neden?
2. BİLSEM görev tanımınız nedir? (kadrolu-görevlendirme)
3. Üstün yetenekli çocukların eğitimi konusunda herhangi bir eğitim aldınız mı?
4. BİLSEM'i tercih etmeden önce kurum ve verilen eğitim hakkında bilginiz var mıydı?
5. Öğrenci kaynaklı sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
6. Yönerge kaynaklı (uyum, destek eğitimi, BYF, ÖYG, proje üretimi/yönetimi programlarında) sorun yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
7. Veli kaynaklı sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
8. Kurum idarecileri ile ilgili sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
9. Kurum içerisinde diğer öğretmenlerle sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
10. Okul alt yapısından kaynaklı (oda sıkıntısı, kaynak eksikliği, branşa özgü dersliklerin donanımı, gibi...) sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
11. Öz yeterlik ve özgüveninize dayalı sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
- 12.Çalışma saati ve günleriniz ile ilgili sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar ve nasıl çözüyorsunuz?

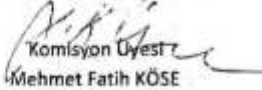
Ek 2.

TUTANAK

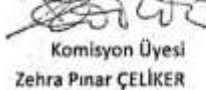
Tarih : 17 Şubat 2014

Konu : Araştırma İzni.

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Arzu SATIR tarafından yürütülen "Bilim ve Sanat Merkezlerindeki Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Bunlara Getirdikleri Çözüm Önerilerine Yönelik Görüşleri" konulu anket çalışması komisyonumuz tarafından incelenmiş ve araştırmanın ölçme aracının, araştırma izni başvurusunda belirtilen kurumlarımızda gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanmasında her hangi bir sakınca olmadığına karar verilmiştir.

Komisyon Üyesi
Mehmet Fatih KÖSE

Komisyon Üyesi
Rüyeyda ŞAHİN

Komisyon Üyesi
Zehra Pınar ÇELİKER

Bu tutanak iki (2) nüsha halinde hazırlanmıştır.

Ek 2'nin devamı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 80342057/605/743987

19/02/2014

Konu: Araştırma İzni

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: a) Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün 28.01.2014 tarihli ve 25919855-044-167 sayılı yazısı,
b)07.03.2012 tarih B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı Genelge (Genelge No: 2012/13).

Üniversiteniz ,Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek Lisans öğrencisi Arzu SATIR tarafından yürütülen "Bilim ve Sanat Merkezlerindeki Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Bunlara Getirdikleri Çözüm Önerilerine Yönelik Görüşleri "konulu anket çalışması komisyonumuz tarafından incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilerek onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve Ek'lerde gönderilen veri toplama araçlarının, gönüllülük esas olmak kaydıyla Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Necati BİLGİÇ
Bakan a.
Grup Başkanı

EKLER:

- 1-Veri Toplama Araçları(6 sayfa)
- 2-Tutanak (1 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza

E-İmza

20 Şubat 2014

Hatice DEMİR

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden bf7c-f498-357b-880c-3563 koda ile yapılabilir.

MEB Beşevler Kampüsü A/Blok Beşevler/ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: adsoyad@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Hatice DEMİR-VHK1
Tel: (0 312) 413 30 53
Faks: (0 312) 213 13 56

Ek 3.**ÇALIŞMANIN YÜRÜTÜLDÜĞÜ BİLSEM'LER**

1. Ankara
2. Bayburt
3. Bilecik
4. Burdur
5. Elazığ
6. Erzincan
7. Erzurum
8. Giresun
9. Gümüşhane
10. Isparta
11. İstanbul
12. İzmir
13. Kastamonu
14. Kırşehir
15. Kütahya
16. Malatya
17. Manisa
18. Ordu
19. Rize
20. Samsun
21. Siirt
22. Tokat
23. Yozgat

9. ÖZGEÇMİŞ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ

Arzu SATIR, 1971 yılında Trabzon'da doğdu. 1995 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. Öğretmenlikte 23.yılını çalışmaktadır. Halen Ortahisar Faruk Başaran Bilim ve Sanat Merkezi müzik öğretmenidir. Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi ile ilgili birçok kurs, seminer ve çalıştaylara katılmıştır. Ayrıca Bilim ve Sanat Merkezleri için etkinlik geliştirme, öğretim programı, program değerlendirme çalışmaları ile proje hazırlama teknikleri seminerine katılmıştır.

Adres: Arzu SATIR Ortahisar Faruk Başaran Bilim ve Sanat Merkezi

Telefon: 505 746 80 02

E-posta: arzusatir@gmail.com